

UNIVERZITA KARLOVA, FILOZOFICKÁ FAKULTA – KATEDRA POMOCNÝCH
VĚD HISTORICKÝCH A ARCHIVNÍHO STUDIA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tereza Koplová

STÁLÁ EXPOZICE NÁRODNÍHO MUZEA V LOBKOVICKÉM PALÁCI

Permanent exhibition of National Museum in
Lobkowitz palace

Praha 2019

Vedoucí práce PhDr. Klára Woitschová, Ph.D.

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala zejména své vedoucí práce, PhDr. Kláře Woitschové, PhD., obzvláště za mimořádnou dávku trpělivosti, kolegovi Hanouskovi za užitečné rady a podnětné připomínky, dále pak pracovníkům Archivu Národního muzea a v neposlední řadě přátelům a rodině, kteří mě podporovali a podporují nejen při psaní této práce, ale rovněž i v průběhu celého studia.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne podpis:

Abstrakt:

Práce se zabývá tématem Stálá expozice Národního muzea v Lobkovickém paláci. Konkrétně se jedná o druhou část historické expozice, která nesla název Památky národní minulosti a jejímž cílem bylo komplexní shrnutí vývoje českého státu a jeho národa v období od příchodu Slovanů do roku 1848.

Klíčová slova: stálá expozice, Národní muzeum, Archiv Národního muzea, Lobkovický palác, historická expozice, pracovní scénář, úvodní scénář, libreto

Abstract:

The thesis deals with the theme Permanent exhibition of the National Museum in Lobkowicz Palace. Specifically the second part of the historical exhibition, entitled Monuments of the National Past, which aimed to provide a comprehensive summary of the development of Czech state and its nation in the period from the arrival of the Slavs to 1848.

Key words: permanent exhibition, National Museum, Archive of National Museum, Lobkowicz palace, historical exhibition, working script, introductory script, libretto

Obsah

Úvod	8
1. Základní informace o expozici.....	9
2. Plánování expozice.....	11
2.1 „Historické muzeum“ na Pražském hradě	11
2.2 Varianta expozice v klášteře sv. Jiří.....	14
2.3 Umístění expozice v LP.....	16
3. Příprava historické expozice	18
3.1 Rekonstrukce LP	18
3.2 Rekonstrukci provedli	19
3.3 Expozici připravili.....	19
3.4 Průběh výstav.....	20
3.5 Ideový záměr (námět).....	20
3.6 Libreto	21
3.7 Scénář	22
3.7.1 Úvodní scénář	23
3.7.2 Technický scénář.....	23
3.8 Výtvarné, prostorové či architektonické řešení	24
3.9 Muzeologická koncepce	25
3.10 Výběr exponátů	25
4. Průběh expozice	28
4.1 Zahájení expozice, otevírací doba, ceny vstupného,	28
4.2 Jazykové hledisko	29
4.3 Využití expozice pro nemuzejní účely	30
4.4 Komplikace.....	30
5. Propagace a ovlivnění dobou vzniku	31
5.1 Projekt kulturně–výchovného, osvětového a propagačního využití expozice.....	31
5.2 Propagace v průběhu expozice	33
5.3 Ovlivnění dobou vzniku	33
6. Výstavy, koncerty a další události v LP přímo nesouvisející se Stálou expozicí	35
7. Ukončení expozice	36
Závěr.....	37
Seznam referencí	38
Seznam příloh	41

Přílohy	43
1. Návštěvní kniha – slavnostní otevření expozice „ <i>Památky národní minulosti</i> “ (7. července 1987).....	43
2. Pozvánka ke slavnostní prohlídce nově otevřené expozice (13. července 1987).....	47
3. První vstupenka ze dne otevření, další vstupenky	48
4. Informační brožura	50
5. Plán Prahy s vyznačením muzejních budov.....	53
6. Plakáty k expozici „ <i>Památky národní minulosti</i> “	54
7. Výběrový seznam výstav v LP 1987-2000 a 2003:.....	58

Seznam zkratek

Seznam neobsahuje běžné zkratky jako jsou inv. č., kart., KSČ, obr., příl., s., atp.

ANM – Archiv Národního muzea

GŘ – Generální ředitelství

HM – Historické muzeum

HE – Historická expozice

KPR – Kancelář prezidenta republiky

LP – Lobkovický palác

NM – Národní muzeum

OSČD – Oddělení starších českých dějin

PSP – Pražský stavební podnik

RNM – Registratura Národního muzea

ŘHM – Ředitelství Historického muzea

SÚRPMO – Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů

Úvod

Práce se zabývá tématem Stálá expozice Národního muzea v Lobkovickém paláci. Konkrétně se jedná o druhou část historické expozice, která nesla název Památky národní minulosti a jejímž cílem bylo komplexní shrnutí vývoje českého státu a jeho národa v období od příchodu Slovanů do roku 1848¹.

Jednalo se o mimořádně rozsáhou expozici, která patřila k nejucelenějším a největším historickým expozicím, jaké kdy byly v ČSR zpřístupněny.²

Předem bych ráda zdůraznila, že tato práce si neklade za cíl komplexní shrnutí celého tématu, které by za současné situace ani nebylo možné vzhledem k nedostupnosti všech potřebných podkladů, zejména fondu n. p. Výstavnictví, Praha (1947–1990), jelikož právě n. p. Výstavnictví provedl vlastní realizaci expozice³. Tento fond se nachází v Národním archivu a jeho zpřístupnění, formou manipulačního seznamu, je plánováno, avšak dosud nebylo uskutečněno. Měla by se v něm nacházet organizační agenda, finanční záležitosti, účetnictví, scénáře a libreta, technická dokumentace, katalogy, plakáty a dokumenty týkající se uměleckých akcí a výstav⁴.

Dále lze předpokládat existenci porůznu roztroušených jednotlivin, nacházejících se ve fondech institucí i jednotlivců.

Jedná se proto spíše o jakousi letmou sondu či průřez tématem, která si klade za cíl rámcově nastínit a shrnout přípravné práce k výstavě a základní informace o expozici jako takové, a to tak, aby tyto informace byly využitelné při případném následném zevrubnějším bádání.

Práce čerpá zejména z fondu Registratury Národního muzea (RNM)⁵.

¹ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Na základě pověření ministerstvem kultury ČSR a ve spolupráci s Kanceláří prezidenta ČSSR dokončuje Národní muzeum v Praze v těchto dnech dlouho připravovanou expozici v nově rekonstruovaném LP na Pražském hradě, 1987 červenec-srpen, neinventarizováno.

² Tamtéž

³ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Tvůrci rekonstrukce LP a historická expozice v něm umístěná, 1987 červenec-srpen, s. 1, neinventarizováno

⁴ Národní archiv-Výstavnictví, Praha. *Badatelna.eu* [online]. LemonBone, 2019 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <http://www.badatelna.eu/fond/1986/>.

⁵ ANM, RNM, LP, neinventarizováno.

1. Základní informace o expozici

Expozice byla umístěna v 19 sálech v I. a II. patře Lobkovického paláce⁶, později v 18 sálech⁷. Zahrnovala téměř 2000 exponátů⁸, později přes 2000⁹. Počet exponátů nebyl ustálený a průběžně se měnil. Výstavní předměty pocházely převážně ze sbírek Národního muzea. Jednalo se převážně o exponáty originální, avšak v některých případech byly využity kopie a faksimilie, ty buď po určité době nahradily originál, či byly místo originálu vystaveny hned od začátku (převážně se jednalo o rukopisy a listiny).¹⁰

Autoři výstavy se snažili o uplatnění materiálů, které jsou obecně považovány za symboly českých dějin, jež byly takto prezentovány i v knihách a učebnicích zabývajících se tímto tématem. „*Namátkou lze uvést velkomoravské šperky, přilbu knížete Václava, první denáry Boleslavů, pohřební klenoty Přemysla II. Otakara, románskou knížecí čelenku, prsten Přemysla I., pontifikální hřeben, středověké iluminované rukopisy, mince, soubor husitských zbraní, gotickou plastiku a malbu, plastiku z Betlémské kaple, české renesanční sklo, meč kata Mydláře, osobní předměty Petra Voka z Rožmberka, portréty a osobní předměty Habsburských panovníků, mučící nástroje, předměty ze sbírek Rudolfa II., zbroj z třicetileté války, Valdštejnovy osobní předměty, veliký soubor osobních předmětů z pozůstalosti většiny předních činitelů národního obrození, doklady z revolučního roku 1848 aj.*“¹¹

Exponáty byly doplněny výkladovými texty, fotografiemi, mapami a nákresy. Vycházelo se ze Scénáře expozice, který byl zpracován týmem odborníků pod vedením prof. PhDr. Josefa

⁶ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Na základě pověření ministerstvem kultury ČSR a ve spolupráci s Kanceláří prezidenta ČSSR dokončuje Národní muzeum v Praze v těchto dnech dlouho připravovanou expozici v nově rekonstruovaném LP na Pražském hradě, 1987 červenec-srpen, s. 2, neinventarizováno.

⁷ ANM, RNM, SVN3 LP, HE NM „Památky naší minulosti“ LP, leták k výstavě, bez data, po září r. 1997, neinventarizováno.

⁸ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Na základě pověření ministerstvem kultury ČSR a ve spolupráci s Kanceláří prezidenta ČSSR dokončuje Národní muzeum v Praze v těchto dnech dlouho připravovanou expozici v nově rekonstruovaném LP na Pražském hradě, 1987 červenec-srpen, s. 2, neinventarizováno.

⁹ ANM, RNM, SVN3 LP, HE NM „Památky naší minulosti“ LP, leták k výstavě, bez data, po září r. 1997, neinventarizováno.

¹⁰ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Na základě pověření ministerstvem kultury ČSR a ve spolupráci s Kanceláří prezidenta ČSSR dokončuje Národní muzeum v Praze v těchto dnech dlouho připravovanou expozici v nově rekonstruovaném LP na Pražském hradě, 1987 červenec-srpen, s. 2, neinventarizováno.

¹¹ Tamtéž.

Kočího, DrSc., člena korespondenta ČSAV. Jednalo se o odborníky z řad pracovníků NM v Praze a ČSAV.¹²

Realizaci expozice dostal za úkol n. p. Výstavnictví, jehož pracovníci jsou autory výtvarného a grafického řešení. Mobiliář i vybavení nevýstavních prostor byl zajišťován v dílnách podniku v Hostivaři ve spolupráci se subdodavateli. Ve funkci komisaře pro přípravu expozice působil ředitel Historického muzea PhDr. Vlastimil Vondruška, CSc.¹³

Lobkovický palác měl mít podstatně širší poslání než pouhou prezentaci historické expozice. Mělo v něm být zřízeno také středisko pro historicko-osvětovou činnost.¹⁴

Ve velkém sále daného objektu probíhaly tematické výstavy ze sbírek HM (těm tato práce věnuje samostatnou kapitolu), dále se zde pořádaly vědecké konference a symposia, přednášky pro nejširší veřejnost, koncerty, komponované pořady aj. Menší přednáškový sál s promítací technikou byl určen převážně pro potřeby škol. Byla připravena i nabídka přednáškových cyklů, jež měly za cíl rozvíjet školní učivo a s pomocí muzejních exponátů i dalšími cestami přibližovat minulost tehdejší mládeži.¹⁵

K dispozici byla také studovna a knihovna. Celou historicko-osvětovou činnost měla zajišťovat skupina zkušených lektorů – specialistů na různé periody českých dějin. Cílem bylo učinit z LP středisko pro popularizaci národních dějin.¹⁶

Na historickou expozici navazovala stálá výstava moderních československých dějin v hlavní budově NM, která byla po r. 1989 zrušená pro tendenční výklad.¹⁷

V roce 2002 byl palác v restituci navrácen Lobkowiczům. V současné době však palác rovněž slouží muzejním účelům, je zde umístěno soukromé rodinné muzeum rodu Lobkowiczů.¹⁸

¹² ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Na základě pověření ministerstvem kultury ČSR a ve spolupráci s Kanceláří prezidenta ČSSR dokončuje Národní muzeum v Praze v těchto dnech dlouho připravovanou expozici v nově rekonstruovaném LP na Pražském hradě, 1987 červenec-srpen, s. 2, neinventarizováno.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ ANM, RNM, GŘ, kart. 302, 2004-2006, I-budovy, Lobkovický palác, neinventarizováno

¹⁸ Lobkowiczský palác. *Lobkowicz* [online]. [cit. 2019-08-06]. Dostupné z:

<https://web.archive.org/web/20120808085113/http://www.lobkowicz.cz/Lobkowiczky-palac-123.htm>.

2. Plánování expozice

Samotnému zahájení výstavy předcházelo rozsáhlé plánování. V následující kapitole se na ně podíváme podrobněji.

Myšlenka vzniku expozice, která by přehledně představila takřka kompletní dějiny českých zemí, rezonovala hlavami muzejníků řadu let. Zásadní bylo najít adekvátní či alespoň relativně přijatelné prostory, do kterých by bylo možné expozici umístit. Zvažovala se řada nejrůznějších variant, mezi nimi například i umístění expozice v klášteře sv. Jiří¹⁹.

2.1 „Historické muzeum“ na Pražském hradě

Dne 4. března 1952 proběhla „porada o uspořádání historického muzea na Pražském hradě“, které se zúčastnily následující osoby: PhDr. Zdeněk Wirth, Dr. V. V. Štech, Dr. Em. Poche, Dr. Jan Morávek, Dr. Jan Květ, PhDr. Vl. Denkstein, prof. Dr. Ing. R. Bárta, Dr. Jar. Pešina, Dr. Mencl; za KPR: prof. Janák, arch. Studený, Dr. Borkovský, Dr. Formánek, Dr. Schenk, Voříšek, Parkan, Dr. Peřas, Vozáb²⁰.

Poradu řídil Dr. Peřas. V rámci porady se diskutovaly mimo jiné následující záležitosti:

- vytvoření historického muzea ve staré části Pražského hradu, kde měl být prezentován Pražský hrad v celé své historické minulosti, pochopitelně s ohledem na prostorové možnosti (jeden z návrhů zahrnoval následující koncepci prezentace historie hradu: rekonstrukce původní krajiny před vznikem hradu, poté knížecí, románská, gotická atd. část, reprodukce portrétů českých knížat, rekonstrukce staveb, rekonstrukce Rudolfovy pokladnice, korunovace, rok 1848 i s vězením, kterým byl klášter u sv. Jiří s dokumenty osob tam uvězněných, a dále nová historie, to vše korunováno korunovačními klenoty)
- doplnění komise mající na starosti přípravu tohoto projektu o přední odborníky (konkrétně se na tomto místě píše: *„Byl vysloven požadavek, aby byli přizváni všichni vynikající odborníci, kteří přednesou své návrhy a kteří budou nápomocni při realizaci tohoto velikého úkolu.“*²¹)

¹⁹ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75.

²⁰ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, zápis o 1. poradě pro uspořádání historického muzea na pražském hradě, 4. března 1952.

²¹ Tamtéž.

- nutnost rekonstrukce prostor hradu (ty byly částečně připravovány po roce 1920, další průběh stavebních úprav měl vycházet z posudku a návrhu výše zmíněných osob, vlastní provedení mělo probíhat pod vedením prof. arch. Janáka)²²
- umístění historického muzea (k tomuto bodu zaznělo, že Purkrabství, Daliborka, Lobkovický palác ani Ústav šlechticů nemohou být použity) bylo považováno za stěžejní, teprve na základě rozhodnutí o umístění měly být podnikány všechny další kroky
- výběr exponátů (zda vycházet z návrhu prof. Dr. Wirtha a jakým způsobem do konceptu zakomponovat archeologické sbírky Pražského hradu)
- vznik více různých expozic a celková koncepce využití hradních prostor
- byly určeny komise, které dostaly za úkol zpracování jednotlivých období a instalační komise
 - o předhistorická a předrománská komise: Dr. Borkovský, Dr. Böhm, Dr. Formánek a geolog Dr. Prantl
 - o Románská a gotická komise: Dr. Květ, Dr. Denkstein, Dr. Mencl
 - o Renesanční a barokní komise a 19. a 20. st.: Dr. Wirth, Dr. Poche, Dr. Morávek, Dr. Štech, Dr. Pešina, Parkan
 - o Instalační komise: Dr. Štech, Dr. Poche, Dr. Denkstein, Dr. Květ, objednání vitrín prof. Janák

Počítalo se s velkou časovou náročností tohoto projektu. Muzeum mělo ukázat velké epochy našeho národa. Už tento plán počítal s vystavením korunovačních klenotů. Tento zápis se zmiňuje o návrhu prof. Dr. Wirtha podaném před lety a o dalších posudcích a připomínkách²³, což reflektuje dlouhodobost tohoto záměru.

Na tomto místě si dovoluji citovat vyjádření Dr. Štecha: „*Především by se mělo myslet na normálního návštěvníka, který nic neví, kterému jsou poměry cizí, a museum by mělo vypadat trochu senzačně, mělo by shrnout v nějakých přehledech to, co si návštěvník má zapamatovat, na to je jediná pomoc dioráma*²⁴.“

Jedním z konkrétních návrhů možnosti umístění bylo umístění v místnostech pod starým hradem, což byly staré arkády, začínající místností bojovníka a pokračující směrem

²² Tamtéž.

²³ Tamtéž.

²⁴ Tamtéž. s.3.

k místnosti starých zemských desek, dále místností Karlova paláce až ke kuchyni. Zde by bylo možno využít i místností staré registratury, sklepa a místností v tereziánském křídle²⁵.

Dr. Mencl na základě svých zkušeností z doby, kdy během hradních výstav prováděl návštěvníky nejrůznějších vrstev, uvedl, že prý není možno prohlídku hradu a muzea duševně a fyzicky zvládnout. Návštěvníci prý mají problém i s místní a historickou orientací v prázdných sálech. Je tedy toho názoru, že prohlídka historických místností a expozice by měly být samostatnými celky²⁶.

Ze zápisu porady užší komise památkové a musejní sekce (ve složení: Dr. Cibulka, Dr. Denkstein, Dr. Poche, Dr. Matouš a Dr. Peřas) ze dne 24. května 1957 vychází následující návrh:

- sbírky Pražského hradu, které jsou zpřístupněny veřejnosti jen zčásti a zčásti nepřehledně umístěny, je třeba vyzvednout v příslušných objektech
- je třeba, aby sbírky Pražského hradu, coby nesmírně cenný celek, našly adekvátní umístění. Inspirací k tomuto mělo být Polsko (hrad Wavel v Krakově), Maďarsko (Budínský hrud v Budapešti), SSSR (Kreml v Moskvě) a Francie (Versailles)
- umělecké sbírky Pražského hradu musí zůstat na hradě a dostat náležité podmínky zabezpečení, uložení a vystavení. Sbírkám mají být doplňovány a využívány při výchově a vzdělávání lidu. Proto je třeba:
 - o ustavit muzeum Pražského hradu
 - o vybavit muzeum odborným personálem, prostory a zařízením, finančně je zajistit
- muzeum Pražského hradu je nutné soustředit do historických objektů a rozdělit na určité části, které budou tvořit uzavřené celky²⁷

Další návrh v této věci podala Památková a musejní sekce dne 31. května 1957. Dle tohoto návrhu měla být část NM, která se po reorganizaci stane Národním muzeem historickým, kompletně přemístěna do bývalého Ústavu šlechtičen. Toto přemístění mělo vyřešit situaci

²⁵ Tamtéž.

²⁶ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, zápis o 1. poradě pro uspořádání historického muzea na pražském hradě, 4. března 1952

²⁷ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Zápis z porady užší komise památkové a musejní sekce, 24. května 1957.

NM s nedostatkem prostor, zároveň by umožnilo vznik expozice mapující celkový dějinný vývoj našeho národa²⁸.

2.2 Varianta expozice v klášteře sv. Jiří

Dne 14. prosince 1960 bylo usnesením Ideové rady zadáno zpracování návrhu náplně Jiřského kláštera, kde měl vzniknout „Památník dějin československého lidu“. Tento návrh byl zpracován komisí ve složení: akademik J. Květ, akademik J. Böhm, doc. dr. VI. Denkstein, dr. Josef Kočí, dr. Ing. J. Kuba, Dr. Drobná a dr. M. Šáda. Na základě tohoto návrhu měla vzniknout v klášteře sv. Jiří stálá výstava „Památník dějin československého lidu“. Památník měl obsahovat výstavní předměty dokumentující historický vývoj Československa od počátku samostatného státu (tedy od 9. století, Velkomoravské říše) do tehdejší současnosti. V průběhu výstavy měl být obsah průběžně doplňován a zkvalitňován. Měl být rozdělen do dvou cyklů (A – obsahující nejpodstatnější úseky čs. dějin, B – podrobnější, objasňující detailní otázky či speciální problémy čs. vývoje). Realizován měl být na základě hrubého náčrtu libreta²⁹. Tento hrubý náčrt řadou znaků nápadně připomíná schéma později vzniklé stálé expozice NM v LP. Podstatnější rozdíl však představuje fakt, že tato výstava měla být dovedena „do současnosti“.

V průběhu plánování nastal problém vyvstávající ze skutečnosti, že NM bylo dle statutu povinno vybudovat expozici čs. dějin, avšak v rámci „Památníku“ by dle některých návrhů pouze spolupracovalo na jejím vytvoření, nejednalo by se o expozici NM. V případě, že by se nejednalo o expozici NM, by bylo NM nuceno vytvořit de facto duplicitní expozici³⁰. To byla zvláště pro NM krajně nepříjemná situace, již bylo nutno řešit.

V roce 1964 došlo novým statutem k vnitřní autonomizaci NM. Pod společným názvem „Národní muzeum“, tak vznikly jednotlivé autonomní ústavy, mezi nimi i „Historické muzeum“, zahrnující osm oddělení: prehistorické, odd. starších dějin, odd. novějších dějin, národopisné, numismatické, archiv, divadelní a hudební odd.³¹

²⁸ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Památková a musejní sekce navrhuje, 31. května 1957.

²⁹ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Památník dějin československého lidu, vypracování náplně Jiřských klášterů na základě usnesení Ideové rady z 14. prosince 1960.

³⁰ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Zápis o usnesení ideové komise pro Památník československých dějin, 16. února 1961.

³¹ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Návrh na umístění HM NM v prostorách Pr. hradu, 28. července 1965

Dne 28. července 1965 byl podán Návrh na umístění historického muzea NM v prostorách Pražského hradu zahrnující dvě varianty³²:

- I. alternativa:
 - Tři na sebe navazující expozice v prostorách hradu. Prehistorická, starších dějin – 9. st. – Velká říjnová revoluce; vybudované NM. Expozice dělnického hnutí, dějin KSČ a nejnovějších dějin ČSSR; vybudovaná Muzeem K. Gottwalda.
- II. alternativa:
 - Historická expozice na Pražském hradě, bez pravěku a bez přenesení fondů a příslušných pracovišť. Tato varianta by ovšem neřešila problém NM³³.

Návrh sítě muzeí na území hl. města Prahy počítal s „Památníkem dějin československého lidu“, nikoli pouze coby s expozicí, nýbrž jako se samostatným muzeem, což by znamenalo překrývání úkolů tohoto muzea s úkoly NM. Z tohoto důvodu se obrátil ředitel NM na Ministerstvo kultury se žádostí o přezkoumání návrhu³⁴.

Celá situace týkající se vzniku „Památníku dějin československého lidu“, se nadále komplikovala. Proto prof. Dr. Jaromír Neuman, DrSc., ředitel Ústavu teorie dějin a umění ČSAV, prof. Dr. Jaroslav Pěšina, DrSc., vedoucí katedry dějin umění UK, prof. Dr. Jiří Kotalík, ředitel Národní galerie a Dr. Vladimír Denkstein DrSc., ředitel Národního muzea, zaslali dne 26. dubna 1968 dopis prezidentu ČSSR Ludvíku Svobodovi, ve kterém objasňují situaci a své stanovisko k ní³⁵.

KPR zorganizovala schůzku na 17. května 1968 za účelem posouzení záměru a provedených příprav týkajících se Památníku³⁶.

Dne 7. března 1969 se konala porada ohledně dalšího postupu v zabezpečení realizace Památníku. Slovenská strana se odmítla na Památníku podílet. Řešení podle výše nastíněné varianty II. se ukázalo jako jednodušší. Uvažovalo se, která instituce by mohla přípravy zajistit. V úvahu připadaly Národní muzeum a Národní Galerie³⁷.

³² RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Návrh na umístění HM NM v prostorách Pr. hradu, 28. července 1965

³³ Tamtéž.

³⁴ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Žádost o přezkoumání tohoto návrhu, 1967?

³⁵ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Dopis adresovaný prezidentu ČSSR Ludvíku Svobodovi, 26. dubna 1968.

³⁶ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Dopis adresovaný řediteli NM Denksteinovi, 12. května 1968.

³⁷ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Záznam z porady, D III 10403/54-69, 6. března 1969.

Dne 30. dubna 1969 NM po prozkoumání ideového záměru a posledního předloženého scénáře Památníku navrhlo opět několik možných variant³⁸. Nakonec ale bylo od vzniku Památníku zcela upuštěno a bylo rozhodnuto o vybudování expozice v Lobkovickém paláci.

2.3 Umístění expozice v LP

Jak bylo již dříve zmíněno, na poradě pro uspořádání historického muzea na Pražském hradě umístění historického muzea (dne 4. března 1952) zaznělo, že Purkrabství, Daliborka, Lobkovický palác ani Ústav šlechtičen nemohou být pro vybudování historického muzea použity³⁹, přesto bylo později učiněno rozhodnutí o vybudování muzejní expozice právě v Lobkovickém paláci, čemuž předcházela náročná jednání naznačená v předcházející části práce.

Nakonec tedy po rozhodnutí o vybudování expozice mapující dějiny našeho národa, učiněného v 50. letech v rámci koncepce využití Pražského hradu, mohly konečně začít přípravy této expozice. Nejprve však bylo třeba provést statické zajištění objektu a důkladnou rekonstrukci⁴⁰.

V roce 1973 byl Národním muzeem v Praze zpracován projekt expozice a nastíněn způsob využití LP pro muzejní účely. Cílem celého projektu bylo ukázat vývoj českého státu a jeho národa v období od příchodu Slovanů do roku 1848 (na tuto expozici pak navazovala expozice nových dějin, dokumentující periodu od roku 1848 dále, otevřená v roce 1986 v hlavní budově NM⁴¹, zrušená po roce 1989 pro tendenční výklad⁴²). Expozice v LP sledovala vývoj české státnosti ve třech rovinách – státně-politické, hospodářsko-sociální a kulturní.⁴³

³⁸ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, č.j. 139/69-HM, adresováno KPR, 30.dubna 1969

³⁹ RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, zápis o 1. poradě pro uspořádání historického muzea na pražském hradě, 4. března 1952

⁴⁰ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Na základě pověření ministerstvem kultury ČSR a ve spolupráci s Kanceláří prezidenta ČSSR dokončuje Národní muzeum v Praze v těchto dnech dlouho připravovanou expozici v nově rekonstruovaném LP na Pražském hradě, 1987 červenec-srpen, s. 1, neinventarizováno

⁴¹ Tamtéž.

⁴² ANM, RNM, GŘ, kart. 302, 2004-2006, I-budovy, Lobkovický palác, neinventarizováno

⁴³ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Na základě pověření ministerstvem kultury ČSR a ve spolupráci s Kanceláří prezidenta ČSSR dokončuje Národní muzeum v Praze v těchto dnech dlouho připravovanou expozici v nově rekonstruovaném LP na Pražském hradě, 1987 červenec-srpen, s. 1, neinventarizováno

LP byl NM svěřen Hospodářskou smlouvou k dočasnému užívání Kanceláří prezidenta republiky v roce 1987⁴⁴.

⁴⁴ ANM, RNM, GŘ, kart. 302, 2004-2006, I-budovy, Lobkovický palác, č.j. 386/2003-S, neinventarizováno

3. Příprava historické expozice

Na vzniku historické expozice „Památky národní minulosti“ se podílela řada institucí i jednotlivců; ti se podíleli buď na rekonstrukci paláce, nebo na přípravě a odborné náplni historické expozice.⁴⁵ Vlastní realizaci expozice provedl n. p. Výstavnictví.⁴⁶

Celkové náklady na přípravu expozice nesměly přesáhnout částku 20 milionů korun, jak bylo zdůrazněno Milošem Chvalinou v dopise zaslaném z Ministerstva kultury ČSR Národnímu muzeu 26. října 1983.⁴⁷

3.1 Rekonstrukce LP

Využití paláce předcházela důkladná rekonstrukce. Její součástí byly statické práce probíhající v letech 1972-1973, během nichž byl palác podezděn do hloubky 11 metrů a zajištěn dvěma spřaženými studněmi se železobetonovou výplní, spojenými se základovým zdivem, proti svahovým pohybům. Rekonstrukčním pracím, jež započaly v roce 1973, předcházela uměleckohistorický výzkum a projektové práce provedené SÚRPMO Praha. Stavební práce prováděl Pražský stavební podnik a další dodavatelé. Rekonstrukce LP byla ukončena koncem roku 1986.⁴⁸

V roce 1973 se začalo s rekonstrukcí celého Lobkovického paláce, aby bylo umožněno následné využití objektu pro expoziční účely. Rekonstrukci předcházela archeologický a stavebně historický průzkum, byla provedena úprava výtvarných prvků a odstraněny nevhodné úpravy vzniklé v 19. a 20. st., byla snaha uvést budovu do barokní podoby.⁴⁹

Palác byl zbaven přístavků, byla restaurována a doplněna sgrafitová výzdoba vnějšku a také byly zrestaurovány malby v interiérech. Mezi nejvýznamnější činy patří obnova velkého sálu,

⁴⁵ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Tvůrci rekonstrukce LP a historická expozice v něm umístěná, 1987 červenec-srpen, s. 1, neinventarizováno

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ ANM, SOP HE LP, korespondence číslo: K 15 486/83 – VI/3, MK ČSR – Miloš Chvalina adresováno NM, 26. října 1983, neinventarizováno

⁴⁸ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Na základě pověření ministerstvem kultury ČSR a ve spolupráci s Kanceláří prezidenta ČSSR dokončuje Národní muzeum v Praze v těchto dnech dlouho připravovanou expozici v nově rekonstruovaném LP na Pražském hradě, 1987 červenec-srpen, s. 1, neinventarizováno

⁴⁹ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Stavební vývoj LP, 1987 červenec-srpen, neinventarizováno

jehož výzdoba byla zčásti restaurována a zčásti doplněna, a obnovení interiérů bývalé kaple a dvou sálů s původními malbami.⁵⁰

3.2 Rekonstrukci provedli

K rekonstrukci LP přikročila kancelář prezidenta ČSSR na základě výzkumu a projektu Státního ústavu pro rekonstrukci památkových měst a objektů.⁵¹

Rekonstrukci provedl Pražský stavební podnik ve spolupráci s řadou dalších institucí: Díla, podniku Českého fondu výtvarných umění, Státních restaurátorských ateliérů, Severočeských dřevařských závodů n. p. Lípa, závod Roudnice, podniku Lustry n. p. Kamenický Šenov, JZD Nové Valašsko se sídlem ve Valašských Příkazech, Ústředí uměleckých řemesel Praha, Českomoravského průmyslu kamene n. p. Hradec Králové a Průmyslu kamene n. p. Příbram.⁵²

3.3 Expozici připravili

Zároveň s rekonstrukcí probíhala i příprava expozice; tu z pověření ministerstva kultury ČSR připravilo Národní muzeum⁵³. Za tímto účelem uzavřelo NM 23. 3. 1983 s n. p. Výstavnictví hospodářskou smlouvu č. 114/83. K této smlouvě poté byly uzavřeny dodatky.⁵⁴

Odborný scénář byl na podkladě scénáře Národního muzea zpracován tvůrčím týmem v čele s prof. PhDr. J. Kočím, DrSc., členem korespondentem ČSAV a PhDr. H. Johnovou, CSc.⁵⁵

Členy tvůrčího týmu byli dále PhDr. J. Burian, CSc., doc. PhDr. J. Dvorský, CSc., PhDr. R. Sedláček, PhDr. Z. Smetánka, CSc., PhDr. V. Vondruška, CSc., PhDr. J. Vrhotka, CSc., PhDr. J. Žemlička, CSc.⁵⁶

Komisařem expozice byl PhDr. V. Vondruška, CSc.⁵⁷

⁵⁰ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Stavební vývoj LP, 1987 červenec-srpen, neinventarizováno

⁵¹ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Tvůrci rekonstrukce LP a historická expozice v něm umístěná, 1987 červenec-srpen, s. 1, neinventarizováno

⁵² Tamtéž.

⁵³ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Tvůrci rekonstrukce LP a historická expozice v něm umístěná, 1987 červenec-srpen, s. 1, neinventarizováno

⁵⁴ ANM, SOP HE LP, Hospodářská smlouva č. 114/83/dod. 3, mezi NM a n. p. Výstavnictví, uzavřeno 28. 10. 1983, neinventarizováno

⁵⁵ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Tvůrci rekonstrukce LP a historická expozice v něm umístěná, 1987 červenec-srpen, s. 1, neinventarizováno

⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁷ Tamtéž.

3.4 Průběh výstav

Dle jedné z pomocných příruček pro přípravu výstav⁵⁸ by průběh výstav měl být následující:

Tvůrčí příprava – námět, libreto, scénář, výtvarné a grafické návrhy, příprava doprovodných akcí (film, audiovizuální program).

Realizace – propagace, výroba výstavního a technického zařízení, instalace výstavního a technického zařízení.

Doprava, exponáty – doprava exponátů, pojištění exponátů, proclení exponátů.

Pohoštění a dary

Doprovodné akce – výroba filmu, výroba audiovizuálního programu, kulturní program, semináře apod.

Propagace – plakát, pozvánka, katalog, prospekty, inzerce, rozhlas, televize, tiskové zprávy.

Likvidace – manipulační práce s provedením likvidace, demontáž výstavního zařízení, demontáž technického zařízení, konečný úklid⁵⁹.

3.5 Ideový záměr (námět)

Námět by měl obsahovat následující: téma výstavy, základní myšlenkový obsah, stanovení místa a doby konání a orientační finanční limit. Námět společně s libretem a scénářem spadá pod souhrnný pojem scénáristická tvorba⁶⁰.

„Námět je stručný písemný materiál, shrnující základní informace o zamýšlené výstavě, o jejím poslání, obsahu a doplňující tvůrčími myšlenkami její ideové zaměření.

V ideovém námětu je stanoveno téma výstavy, vymezen její základní myšlenkový obsah, společenské poslání, které by měla splnit a naznačeny hlavní směry jejího působení na očekávaný okruh návštěvníků. Je zde rovněž stanoveno místo a doba konání výstavy a orientační finanční limit na její realizaci.

Ideový námět, vypracovaný pořadatelem výstavy, musí být formulován tak, aby jeho požadavky byly reálně splnitelné.

Je psán formou přehledného a obsahově jasného článku, bez jakéhokoliv podrobnějšího členění, avšak vystihujícího podstatu ideového názoru.⁶¹“

Konkrétnější podobu začala expozice získávat s představením ideového záměru. Ten můžeme nalézt například coby součást Pracovního scénáře z roku 1979⁶².

⁵⁸ ANM, RNM LP, pomocné příručky pro realizaci výstav, fáze průběhu výstavy, neinventarizováno

⁵⁹ Tamtéž.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ ANM, RNM LP, pomocné příručky pro realizaci výstav, neinventarizováno

„Ideový záměr – vybudování reprezentativní historické expozice Národního muzea v Lobkovickém paláci na Hradě.

*Jedním z předních politicko-výchovných úkolů a vědeckých úkolů Národního muzea v Praze je v současnosti vybudování systematické historické expozice, která by na originálním muzejním materiálu ukázala vznik a dějiny českého i československého státu a kulturní, společenské a politické poměry v něm se zvláštním důrazem na současných společensko-ekonomických proměnách. Pro nedostatek místa v hlavní budově má být podle výhledového plánu Národního muzea tato expozice rozdělena **ve dvě části**: období obrození, zápasů a rehabilitaci českého státu a národa, vznik a dějiny současného státu a vývoj socialistické společnosti budou vystaveny v budově Národního muzea na Václavském náměstí, kam logicky náleží už proto, že Národní muzeum hrálo v této době významnou úlohu. České dějiny staršího období budou předvedeny v reprezentativní historické expozici Národního muzea v Lobkovickém paláci.*

Historická expozice v Lobkovickém paláci bude věnována době od 10. do 19. století. Toto časové období je voleno tak, aby zachytilo důležitou, zhruba ucelenou dějinnou epochu od počátku feudalismu, nástup nového společenského řádu. Z praktického hlediska toto období také vhodně odpovídá prostředí Hradu. Zabírá dobu, kdy byl ohniskem českých dějin, oficiálním sídlem hlavy feudálního českého státu a formoval se stavebně. Navíc je třeba uvážit, že četným návštěvníkům Pražského hradu dosud chybí možnost konfrontovat tento historický památník se systematickým poučením o českých dějinách a o podílu širokých lidových vrstev na jejich utváření...⁶³“

3.6 Libreto

„Libreto vychází z námětu, který scénárista rozpracovává do jednotlivých myšlenkových částí, odpovídajících uvažovanému členění výstavy. Připojuje však k němu i celkový názor na její povšechné výtvarné pojetí. Neobsahuje tedy ani konkrétní návrhy na architektonické nebo výtvarné ztvárnění, ani návrhy hlavních a doprovodných textů.

Libreto je tedy elaborát podrobnější než námět, avšak stále ještě podkladový, určený k dalšímu upravování a zpřesňování, především v úzkém kolektivu tří hlavních tvůrčích pracovníků, tj. scénáristy, architekta a výtvarníka. Vychází z něj i architektonická výtvarná studie výstavy, která s libretem tvoří jeden názorový celek.⁶⁴“

⁶² ANM, RNM LP, Pracovní scénář, 1979, neinventarizováno

⁶³ ANM, RNM LP, Pracovní scénář, 1979, ideový záměr, neinventarizováno

⁶⁴ ANM, RNM LP, pomocné příručky pro realizaci výstav, neinventarizováno

Libreto by mělo obsahovat návrh na základní členění tématu, typy exponátů, které mají být použity, dále by mělo upozorňovat na dominanty dle prostorových možností. Mělo by uvádět podněty pro propagaci výstavy, doprovodné kulturní akce, kulturní pořady a další formy kulturního využití. Mělo by rozvádět ideový záměr⁶⁵.

K dispozici máme koncept libreta, bohužel nedatovaný⁶⁶, a dále pracovní verzi z 5. 9. 1974⁶⁷ a Libreto z roku 1974⁶⁸.

Další verze libreta pochází z 1. pololetí roku 1983⁶⁹, konkrétně tedy z března 1983⁷⁰ vypracována byla tvůrčím týmem⁷¹ ve složení: prof. Dr. Josef Kočí, DrSc., dr. Jiří Burian, dr. Helena Johnová, CSc., dr. Jaroslav Vrchotka, CSc., dr. Zdeněk Smetánka, CSc., dr. Josef Žemlička, CSc.⁷²

Součástí tohoto libreta jsou i nároky technického a výtvarně projektového řešení⁷³, kterému se budu věnovat později.

3.7 Scénář

„Scénář je konečným literárně zpracovaným obrazem výstavy, shrnujícím vše podstatné do definitivní podoby a potřebných detailů⁷⁴.“

Měl by obsahovat podrobný výklad záměrů sledovaných pořádáním výstavy, podrobný popis všech úseků výstavy, úplný seznam exponátů, včetně jejich rozměrů a způsobu jejich umístění, aranžování a formy předvádění. Dále všechny texty, které mají být na výstavě uvedeny včetně popisů k exponátům v doslovném znění, seznam všech fotografií na výstavě umístěných, přehled všech technických a audiovizuálních prostředků užitých na výstavě, popis, příp. obsah používaných obrazových a zvukových záznamů, uvedení všech instalačních a technických prvků, které mají být na výstavě použity, u každého exponátu a textu uvedení

⁶⁵ ANM, RNM LP, pomocné příručky pro realizaci výstav, libreto obsahuje, neinventarizováno

⁶⁶ ANM, RNM LP, Koncept libreta, nedatováno, neinventarizováno

⁶⁷ ANM, RNM LP, Libreto – pracovní verze, 5. 9. 1974, neinventarizováno

⁶⁸ ANM, RNM LP, Libreto, 1974, neinventarizováno

⁶⁹ ANM, SOP HE LP, plnění plánu hlavních úkolů NM, interní dokument, ředitelství HM – Johnová, 30. 6. 1983, neinventarizováno

⁷⁰ ANM, SOP HE LP, Libreto, březen 1983, neinventarizováno

⁷¹ ANM, SOP HE LP, plnění plánu hlavních úkolů NM, interní dokument, ředitelství HM – Johnová, 30. 6. 1983, neinventarizováno

⁷² ANM, SOP HE LP, Libreto, březen 1983, neinventarizováno

⁷³ ANM, SOP HE LP, Libreto, březen 1983, s.22, V. Nároky technického a výtvarně projektového řešení, neinventarizováno

⁷⁴ ANM, RNM LP, pomocné příručky pro realizaci výstav, neinventarizováno

číselného označení, aby nedošlo k záměně, a konečně definitivní název výstavy, termín jejího zahájení a dobu konání a přehled a popis doprovodných akcí⁷⁵.

Scénářů, stejně jako ostatních dokumentů, vznikla v průběhu příprav expozice celá řada. Můžeme rozlišit dva druhy – úvodní a technické. Velice pravděpodobně se nebude jednat o kompletní výčet, zmiňuji se zde pouze o verzích, které jsou součástí fondu RNM LP.

Kromě úvodního a technického scénáře můžeme narazit i na Scénář pracovní z roku 1979⁷⁶. Tuto verzi scénáře připravil tvůrčí tým NM – HM ve složení: D. Stará, E. Šamánková, A. Šubrtová⁷⁷.

3.7.1 Úvodní scénář

První verzi úvodního scénáře, kterou nalezneme ve fondu RNM LP, je verze z roku 1974⁷⁸. Druhá verze pochází z roku 1982⁷⁹. Následuje verze ze srpna 1983⁸⁰, jedná se pravděpodobně o verzi, o níž se zmiňuje dokument o plnění hlavních úkolů NM ze 30. června 1983⁸¹. Dále máme k dispozici ještě přílohu k úvodnímu scénáři z listopadu 1986⁸².

3.7.2 Technický scénář

Technický scénář rovněž vznikl v několika verzích. První z nich je Koncept technického scénáře, který bohužel nemáme datován⁸³. Následují verze z prosince 1983⁸⁴ a z července 1984⁸⁵. Dále máme k dispozici Úpravu Technického scénáře z listopadu 1986⁸⁶ a Úpravu technického scénáře, bez data⁸⁷.

Z technického scénáře vychází souborný katalog, ten se opíral o jeho závěrečnou verzi⁸⁸.

⁷⁵ ANM, RNM LP, pomocné příručky pro realizaci výstav, scénář obsahuje, neinventarizováno

⁷⁶ ANM, RNM LP, Scénář pracovní, 1979, neinventarizováno

⁷⁷ ANM, RNM LP, Pracovní scénář, 1979, neinventarizováno

⁷⁸ ANM, RNM LP, Úvodní scénář z roku 1974, neinventarizováno

⁷⁹ ANM, RNM LP, Úvodní scénář - 2. verze 1982, neinventarizováno

⁸⁰ ANM, RNM LP, Úvodní scénář srpen 1983, neinventarizováno

⁸¹ ANM, SOP HE LP, plnění plánu hlavních úkolů NM, interní dokument, ředitelství HM – Johnová, 30. 6. 1983, neinventarizováno

⁸² ANM, RNM LP, Příloha k úvodnímu scénáři, listopad 1986, neinventarizováno

⁸³ ANM, RNM LP, Koncept technického scénáře, bez data, neinventarizováno

⁸⁴ ANM, RNM LP, Technický scénář prosinec 1983, neinventarizováno

⁸⁵ ANM, RNM LP, Technický scénář červenec 1984, neinventarizováno

⁸⁶ ANM, RNM LP, Úprava Technického scénáře listopad 1986, neinventarizováno

⁸⁷ ANM, RNM LP, Úprava Technického scénáře, bez data, neinventarizováno

⁸⁸ KOČÍ, Josef a Vlastimil VONDRUŠKA. Památky národní minulosti: katalog historické expozice Národního muzea v Praze v Lobkovickém paláci, s. 253, V Praze: Národní muzeum, 1989.

3.8 Výtvarné, prostorové či architektonické řešení

Prostorovým a výtvarným řešením expozice byli pověřeni: akad. arch. J. Fejk, doc. Ing. arch. V. Růžička, Ing. Arch. J. Václavík, akad. malíř B. Vančura, akad. malíř L. Šperl a akad. arch. B. Ullrich.⁸⁹

V záležitosti výstavně prostorového řešení proběhla řada jednání mezi Národním muzeem, n. p. Výstavnictví a Kanceláří prezidenta republiky. KPR, tedy její stavební odbor, se vyjádřila k návrhům n. p. Výstavnictví. Jednalo se například o nutnost respektování palácové architektury, respektování principů památkové ochrany, dále bylo třeba sladit výtvarně prostorové řešení s projekty stavebních úprav a elektroinstalace.⁹⁰ Některých z těchto jednání je účastnil i Pražský stavební podnik, jedná se např. o jednání 2. a 3. února 1984, kde měly být s definitivní platností dojednány stavební práce včetně rozvodu elektřiny a zabezpečovacího zařízení.⁹¹

Na výše zmíněných jednáních bylo rozhodnuto i o tom, že stavební odbor KPR a PSP připraví na duben 1984 místnost č. 9 ve druhém patře, aby v ní mohlo být instalováno navrhované řešení, a na něm pak toto řešení posouzeno.⁹²

Nároky technického a výtvarně projektového řešení jsou konkrétněji rozebrány v Libreto⁹³. Podrobně se tam dočteme mimo jiné o zásadách výtvarně prostorového řešení. Tyto zásady vycházejí ze zásad stanovených libretem, převážně tedy z požadavků muzeologické prezentace a ze seznamu základních exponátů. Dle těchto zásad mělo být veškeré výstavní zařízení (vitríny, sokly, panely, ...) řešeno jako jednotný systém, umožňující variabilitu a přizpůsobení jednotlivým exponátům či souborům. Dále se měla uplatňovat zásada stejnorodé prezentace tematických či druhových skupin exponátů, umožňující souvislou orientaci návštěvníka⁹⁴.

⁸⁹ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Tvůrci rekonstrukce LP a historická expozice v něm umístěná, 1987 červenec–srpen, s. 1, neinventarizováno

⁹⁰ ANM, SOP HE LP, Zápis z porady o expozici české státnosti v LP, 31. ledna 1984, neinventarizováno

⁹¹ Tamtéž. s. 2.

⁹² Tamtéž. s. 2

⁹³ ANM, SOP HE LP, Libreto, březen 1983, s. 22, V. Nároky technického a výtvarně projektového řešení, neinventarizováno

⁹⁴ Tamtéž. s. 24.

Grafické řešení bylo nutno rovněž řešit jako návazný systém. Počítalo se s výrazným podílem popisů, resp. rozšířených výkladových informací.⁹⁵

3.9 Muzeologická koncepce

Jednalo se o expozici, která se svým pojetím vymykala běžným nárokům, a to v nejrůznějších ohledech. Počínaje nároky na prostorové podmínky, přes nároky na četnost zastoupení exponátů, po specifické podmínky místní⁹⁶.

Z tohoto důvodu byla zvolena forma expozice, která kombinuje prvky symbolické s rozvedením jednotlivých vybraných témat, formou nenarušující souvislý výklad a zároveň přiměřeně odrážející stěžejní témata⁹⁷.

Za základy expozice proto byly zvoleny autentické hmotné i písemné památky, jejichž výpovědní schopnost byla považována za primární. Tomu se podřídilo jak prostorové uspořádání expozice, tak forma prezentace exponátů. Vzhledem k omezenému prostoru a množství exponátů byl pomocný výkladový aparát (tj. texty, plány, mapy a popisy) omezen na nezbytnou míru⁹⁸.

Již v rámci této muzeologické koncepce bylo stanoveno, že s ohledem na charakter expozice budou texty pouze v češtině. Pro zahraniční návštěvníky se počítalo s informačním servisem (letáky, průvodce, katalog), souběžným s expozicí⁹⁹.

3.10 Výběr exponátů

Již v počáteční fázi příprav můžeme sledovat snahu o uplatnění exponátů, které se nacházejí v inventáři NM. Viz například dopis Dr. Jiřího Mašína řediteli Národního muzea RNDr. Adolfu Čejchanovi, CSc. ze 6. 11. 1983, kde je toto hledisko při výběru exponátů zdůrazňováno hned dvakrát¹⁰⁰.

Exponáty tedy pocházejí především ze sbírek NM. Dále byly uplatněny originály zapůjčené u následujících institucí: Archeologický ústav ČSAV, Muzeum Hlavního města Prahy, Muzeum husitského revolučního hnutí v Táboře, Moravská galerie Brno, Národní galerie v Praze,

⁹⁵ ANM, SOP HE LP, Libreto, březen 1983, s. 24, V. Nároky technického a výtvarně projektového řešení, Zásady výtvarně prostorového řešení, neinventarizováno

⁹⁶ ANM, SOP HE LP, Technický scénář, prosinec 1983, s. 22 – Muzeologická koncepce, neinventarizováno

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ Tamtéž.

⁹⁹ Tamtéž.

¹⁰⁰ ANM, RNM LP, Dopis adresovaný řediteli Národního muzea RNDr. Adolfu Čejchanovi, CSc. ze 6.11.1983 od Dr. Jiřího Mašína, a jeho příloha – Úvodní scénář historické expozice Národního muzea v Lobkovickém paláci na Pražském hradě – poznámky k výběru exponátů, neinventarizováno

Národní technické muzeum v Praze, Slovenské národné múzeum Bratislava, Státní ústřední archiv v Praze, Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze a Západočeské muzeum v Plzni.¹⁰¹

Kromě originálů obsahovala expozice i řadu reprodukcí a faksimilií, z nichž některé vznikly přímo pro její účely či byl jejich vznik zamýšlen, ale nerealizován. Zde se pokusím o rámcové nastínění typů těchto materiálů s několika příklady.

V roce 1977 byla podána první žádost o zhotovení faksimilií, viz. Žádost o zhotovení faksimilií ze dne 4. července 1977 zasláná ředitelkou HM – NM Helenou Johnovou řediteli Státního ústředního archivu. Konkrétně se jednalo o kopie čtyř listin z Archivu koruny české¹⁰²:

1. *„18. ledna 1158 – Fridrich Barbarossa uděluje českému knížeti Vladislavovi právo zdobit se královským vínkem. Nejstarší listina archivu českého státu.*
2. *červenec 1231— římský císař Fridrich II. po smrti Přemysla I. potvrzuje české království Václavovi I. se všemi právy.*
3. *7. dubna 1348 - Karel IV. jako římský císař potvrzuje všechna privilegia, udělená českým králům, aby zajistil vynikající postavení českého krále mezi říšskými knížaty.*
4. *1355 - přátelská a spojenecká smlouva Karla IV. s francouzským králem. Pečetěno zlatou bulou.*¹⁰³

Dále se jednalo například o:

1. *„Zlomek evangelia sv. Marka ze 6. století, získaný Karlem IV. v r. 1355. Faksimile vybraného folia a faksimile vlastnoručního záznamu Karla IV. o získání této cimélie*
2. *Zbytky staroslověnského textu z 11. století, tzv. hlaholské zlomky pražské, vzácná památka staroslověnského písemnictví*¹⁰⁴“

Jednání probíhala i v tomto ohledu. NM jednalo s F. Martínkem, vedoucím oddělení konzervační a reprodukční techniky SÚA. Z porady ze dne 6. července 1977 vyplynulo, že

¹⁰¹ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Tvůrci rekonstrukce LP a historická expozice v něm umístěná, 1987 červenec-srpen, s. 1-2, neinventarizováno

¹⁰² ANM, SOP HE LP, Žádost o zhotovení faksimilií ze dne 4. července 1977 zasláná ředitelkou HM – NM Helenou Johnovou řediteli Státního ústředního archivu, neinventarizováno

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ ANM, SOP HE LP, Smlouva č. II. pro pana Martínka, SÚA, neinventarizováno

Ústřední konzervátorská a restaurátorská dílna je schopna vytvořit do konce daného roku maximálně čtyři faksimile, během roku dalšího pak maximálně šest¹⁰⁵.

Nevznikaly však pouze faksimile listin. V souvislosti s expozicí na základě požadavku KPR a HS č.243/0/0822/86 ze dne 27.8.1986 vznikla i faksimile sousoší Čas odhaluje Pravdu, provedená v rámci I. etapy prací pro nádvoří LP, investorem byl n. p. Výstavnictví¹⁰⁶.

V obsahu expozice se již při jejím vzniku počítalo s dílčími obměnami, které měly přihlížet k novým vědeckým výsledkům, a dále také s průběžným navrácením některých exponátů institucím, kterým tyto patří.¹⁰⁷

¹⁰⁵ ANM, SOP HE LP, Jednání s F. Martínkem, vedoucím oddělení konzervační a reprodukční techniky SÚA, neinventarizováno

¹⁰⁶ ANM, RNM LP, restaurátorská zpráva – sousoší Čas odhaluje pravdu, 3. listopadu 1986, neinventarizováno

¹⁰⁷ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Tvůrci rekonstrukce LP a historická expozice v něm umístěná, 1987 červenec-srpen, s. 3, neinventarizováno

4. Průběh expozice

4.1 Zahájení expozice, otevírací doba, ceny vstupného, ...

Před samotným zahájením výstavy proběhlo setkání novinářů, které se uskutečnilo v pondělí 6. července v 14 hodin v přednáškovém sále LP, expozice pak byla slavnostně otevřena v úterý 7. července 1987.¹⁰⁸ Za účasti politiků a dalších významných osobností veřejného života. Včetně prezidenta republiky Gustava Husáka (viz. návštěvní kniha – příloha č. 2).

V pondělí 13. července 1987 ve 13 hodin se pak uskutečnila slavnostní prohlídka nově otevřené expozice¹⁰⁹. Expozice byla ukončena v roce 2006, po dohodě s rodinou Lobkowiczů, kterým byl palác navrácen v restituci¹¹⁰.

Vzhledem k nedostatku či nepřístupnosti materiálů a délce trvání celé expozice nebylo možno provést relevantní statistiku návštěvnosti ani zdokumentovat vývoj cen vstupného. Následující řádky tedy prezentují pouze kusé informace.

Otevírací doba:

Úterý-neděle: 9-17 hodin, v pondělí zavřeno^{111, 112}.

Cena:

Stálá expozice + všechny probíhající výstavy: plnohodnotné 40,- Kč; studenti, důchodci... - 20,-Kč¹¹³.

Jednotlivé krátkodobé výstavy: plnohodnotné • á 20,- Kč; studenti, důchodci... -á 10,- Kč¹¹⁴

Vstupné pro školní výpravy bylo á 5,- Kč, později se zvedlo na á 10,- Kč.

Návštěvnost:

Jak již bylo dříve zmíněno statistiku návštěvnosti není možno vzhledem k nedostatku podkladů provést. Proto tato část práce prezentuje pouze kusé informace.

¹⁰⁸ ANM, SOP HE LP, pozvánka na setkání novinářů u příležitosti otevření stálé expozice v LP, neinventarizováno

¹⁰⁹ ANM, RNM HE, pozvánka na slavnostní prohlídku nově otevřené expozice, 13.7.1987, neinventarizováno

¹¹⁰ Národní muzeum. Výroční zpráva 2006. In: *Výroční zprávy Národního muzea* [online]. Praha: Národní muzeum, 2018 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: http://vyrocnizpravy.nm.cz/files/files/Archiv-VZ/Vyrocnizprava_2006.pdf

¹¹¹ ANM, RNM, SVN3 LP, HE NM „Památky naší minulosti“ LP, leták k výstavě, bez data, po září r. 1997, neinventarizováno

¹¹² ANM, RNM, SVN3 LP, HE NM „Památky naší minulosti“ LP, leták k výstavě, červenec 1997, neinventarizováno

¹¹³ ANM, RNM, SVN3 LP, HE NM „Památky naší minulosti“ LP, leták k výstavě, bez data, po září r. 1997, neinventarizováno

¹¹⁴ Tamtéž.

Ve výroční zprávě NM z roku 2003 se uvádí, že návštěvnost objektů Národního muzea se v roce 2003 oproti roku 2002 zvýšila. Zvýšil se celkový počet návštěvníků i počet školních výprav¹¹⁵. „*Ve školních skupinách to bylo celkem 58.881 osob, což představuje nárůst 6.347 osob oproti roku 2002*“¹¹⁶.

V této již zmíněné zprávě nalezneme i následující tabulku¹¹⁷, z níž jsem pro účely této práce vybrala pouze část vztahující se přímo k LP, dále jsem doplnila údaje pro léta 2005¹¹⁸ a 2006¹¹⁹:

OBJEKT	2001	2002	2003	2005	2006
Lobkovický palác	18.648	23.554	27.506	27.313	12.584

Údaj z roku 2006 nelze považovat za statisticky relevantní vzhledem k ukončení expozice v daném roce.

4.2 Jazykové hledisko

Kromě češtiny byla expozice doplněna i o výklady v dalších jazycích, jednalo se o: angličtinu, francouzštinu, němčinu a ruštinu¹²⁰.

Pro zahájení expozice se počítalo s následujícím: „*K dispozici budou též odborní pracovníci expozice, kteří v případě potřeby doplní konkrétní dotazy veřejnosti v českém i dalších světových jazycích.*“¹²¹

¹¹⁵ STEHLÍK, Michal. Výroční zpráva 2003. In: *Výroční zprávy Národního muzea* [online]. Praha: Národní muzeum, 2018, 31.5.2004 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: <http://vyrocnizpravy.nm.cz/archiv/>

¹¹⁶ STEHLÍK, Michal. Výroční zpráva 2003. In: *Výroční zprávy Národního muzea* [online]. Praha: Národní muzeum, 2018, 31.5.2004 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: <http://vyrocnizpravy.nm.cz/archiv/> STEHLÍK, Michal. Výroční zpráva 2003. In: *Výroční zprávy Národního muzea* [online]. Praha: Národní muzeum, 2018, 31.5.2004 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: <http://vyrocnizpravy.nm.cz/archiv/> s.19

¹¹⁷ STEHLÍK, Michal. Výroční zpráva 2003. In: *Výroční zprávy Národního muzea* [online]. Praha: Národní muzeum, 2018, 31.5.2004 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: <http://vyrocnizpravy.nm.cz/archiv/>

¹¹⁸ Národní muzeum. Výroční zpráva 2005. In: *Výroční zprávy Národního muzea* [online]. Praha: Národní muzeum, 2018 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: http://vyrocnizpravy.nm.cz/files/files/Archiv-VZ/Vyrocnizprava_2005.pdf

¹¹⁹ Národní muzeum. Výroční zpráva 2006. In: *Výroční zprávy Národního muzea* [online]. Praha: Národní muzeum, 2018 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: http://vyrocnizpravy.nm.cz/files/files/Archiv-VZ/Vyrocnizprava_2006.pdf

¹²⁰ ANM, SVN 3, LP, cizojazyčné výklady k expozici, neinventarizováno

¹²¹ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Tvůrci rekonstrukce LP a historická expozice v něm umístěná, 1987 červenec-srpen, s. 3, neinventarizováno

4.3 Využití expozice pro nemuzejní účely

Expozice byla využívána i pro jiné než muzejní účely, tuto skutečnost dokládá např. dohoda mezi NM a společností ARD týkající se pronájmu Historické expozice LP pro účely natáčení filmu o historii Prahy na 9. října 1990 od 10 do 12 hodin¹²².

Dále se jednalo například o pronájem velkého sálu LP České televizi za účelem uvedení a natočení pořadu „O hudbě a s hudbou“, dne 28. dubna 1992¹²³.

4.4 Komplikace

To, že ani samotný průběh expozice nebyl zcela bezproblémový dokládají následující dokumenty, lze však předpokládat, že řada dalších komplikací nebyla vůbec zdokumentována, neboť různé problémy se při pořádání výstav nepochybně vyskytují běžně. Zde jsou pro zmíněny pouze tyto dobře zdokumentované skutečnosti.

Dne 12. září 1988 zaslala vedoucí historické expozice Hannah Čiperová dopis dr. Mudrovi, týkající se uzavření vstupní expozice LP od 26. září do konce roku 1988 z technických důvodů¹²⁴.

Protokol o poškození vitríny IV13 z počátku roku 2006, kdy došlo k pádu vitríny z nosného rámu ukotveného ve zdi. Při této události došlo k poškození čelenky, která po prvotním ohledání jevila tři nová zásadní poškození: svislou prasklinu skeletu v celé výšce čelenky, vylovení trojúhelné části horní partie jednoho arkádového pole, vytržení dvou přívěsků i s očkem a částí plechu a odštípnuti části přívěsku. Současně byla konstatována deformace esovité kličky jedné záušnice. Zaměstnanci NM za příčinu poškození těchto předmětů považovali probíhající stavení práce¹²⁵, avšak dle vyjádření zástupce vlastníka objektu p. Mařase, se tak nemohlo udát z důvodu probíhajících stavebních prací, neboť, dle jeho vyjádření v dotčenou dobu z důvodu pracovního volna žádné takové úpravy neprobíhaly. P. Mařas za pravděpodobný důvod pádu vitríny považuje její špatné ukotvení¹²⁶.

¹²² ANM, RNM SVN 3, LP, dohody o kulturní spolupráci 1984–1991, dohoda mezi NM a ARD o zapůjčení HE LP pro účely natáčení filmu o historii Prahy, 9.10.1990, neinventarizováno

¹²³ ANM, RNM SVN 3, LP, dohody o kulturní spolupráci 1992-1994, dohoda mezi NM a ČT o pronájmu velkého sálu LP pro účely natočení pořadu „O hudbě a s hudbou“, 6.5.1992, neinventarizováno

¹²⁴ ANM, RNM, HE, HM 9-1035/88 – informace veřejnosti, 12.9.1988, neinventarizováno

¹²⁵ ANM, RNM, HE, Protokol o poškození vitríny IV13 z 20. ledna 2006, neinventarizováno

¹²⁶ ANM, RNM, HE, příloha k protokolu o poškození vitríny IV13 z 20. ledna 2006, neinventarizováno

5. Propagace a ovlivnění dobou vzniku

Stejně jako v moha dalších ohledech, ani v oblasti propagace nebude možno stálou expozici zmapovat důkladněji, neboť zde opět narážíme na problém nedostatku podkladů. Přesto se pokusím o nastínění jednotlivých druhů propagačních materiálů, které vznikly v souvislosti s Historickou expozicí, a také o nastínění kroků, které byly v tomto ohledu plánovány.

Propagaci mělo zajistit NM z vlastních prostředků.¹²⁷

5.1 Projekt kulturně–výchovného, osvětového a propagačního využití expozice

Blíže se k plánu kulturně–výchovného, osvětového a propagačního využití expozice vyjadřuje příloha č. 3 Libreta z března 1983 - Projekt kulturně–výchovného, osvětového a propagačního využití expozice¹²⁸. Nyní se na tuto část podíváme podrobněji z hlediska propagace, později se k ní ještě vrátím z hlediska osvětového.

Projekt kulturně–výchovného, osvětového a propagačního využití expozice byl rozdělen do tří etap:

1. přípravy a realizace expozice
2. zahájení provozu expozice
3. trvalý propagační a informační servis¹²⁹

V **první etapě** se počítalo s následujícím:

Propagace v tisku (reportáže v denním tisku, drobné monografie a medailony k exponátům a památkové rekonstrukci v ilustrovaných týdenících), v rozhlasu (reportážní vstupy, rozhovory s odborníky – zejména výklad k písemným památkám), v televizi (reportáže a zpravodajské vstupy z příprav, natáčení TV dokumentu o expozici – zajímavé fáze technické přípravy, záběry jednotlivých exponátů)¹³⁰.

¹²⁷ ANM, SOP HE LP, korespondence číslo: K 15 486/83 – VI/3, MK ČSR – Miloš Chvalina adresováno NM, 26. října 1983, neinventarizováno

¹²⁸ ANM, SOP HE LP, Libreto, březen 1983, příloha č. 3 – Projekt kulturně–výchovného, osvětového a propagačního využití expozice, neinventarizováno

¹²⁹ Tamtéž. s.1.

¹³⁰ Tamtéž. s. 2.

Cílem této fáze bylo vzbuzení zájmu a průběžné informování veřejnosti o přípravě expozice, upozornění na významné exponáty apod. Dále se počítalo i s přípravou metodických podkladů a s potřebou proškolení učitelů a průvodců Čedoku.¹³¹

Druhá etapa:

Rozhlas (krátké vstupy – pozvánky na stanicích Hvězda a Inter program, vstupy ve školním vysílání, rozhlasový průvodce – formou několika výkladů nebo besed s odborníky – autory expozice), televize (dokončení a uvedení dokumentárního filmu o expozici, realizace a vysílání seriálu – audiovizuální analogie pramenů k českým dějinám, série pořadů pro školy a mládež – výklad propojený s besedou, popř. kombinace předtočeného materiálu se živým vysíláním ze studia), krátký film (dokumentární snímek o expozici cca 20 min, především pro potřeby zahraniční propagace)¹³².

V rámci této etapy se počítalo také se vznikem katalogu (velká obrazová publikace katalogového typu s barevnými i černobílými ilustracemi, základní exponáty s rozšířenými popisy a bibliografickými údaji, ostatní exponáty se základním katalogovým údajem, text v češtině¹³³- jedná se o následující publikaci: KOČÍ, Josef – VONDRUŠKA, Vlastimil. *Památky národní minulosti: katalog historické expozice Národního muzea v Praze v Lobkovickém paláci*. V Praze: Národní muzeum, 1989¹³⁴).

Dále se počítalo se vznikem průvodce (kapesní formát, úvodní text a výkladová část interpretující sled jednotlivých oddílů expozice, černobílé fotografie, mapy a grafy, k dispozici při zahájení, v češtině a jazykových mutacích)¹³⁵, plakát (velký formát – barevná reprodukce, výlep na celém území ČSSR, více verzí plakátu – obměna obrazového motivu – možnost prodeje návštěvníkům – viz. příloha č. 6), leták (A4, jednotlivý list s motivem základního plakátu, popř. dvojlist s textem na rubu a přitiskem jazykových mutací, určeno pro propagaci v interiéru a k distribuci školám, ROH a organizacím cestovního ruchu) a foto souborů a reprodukcí (základní foto soubor – formát 13 x 18 – vydání k zahájení expozice

¹³¹ ANM, SOP HE LP, Libreto, březen 1983, příloha č. 3 – Projekt kulturně-výchovného, osvětového a propagačního využití expozice, s. 2-3, neinventarizováno

¹³² Tamtéž, s. 4

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ KOČÍ, Josef a Vlastimil VONDRUŠKA. *Památky národní minulosti: katalog historické expozice Národního muzea v Praze v Lobkovickém paláci*. V Praze: Národní muzeum, 1989

¹³⁵ ANM, SOP HE LP, Libreto, březen 1983, příloha č. 3 – Projekt kulturně-výchovného, osvětového a propagačního využití expozice, s. 4, neinventarizováno

nebo čtvercový suvenýr, postupné doplnění o jednotlivé pohlednice a tematické soubory základního formátu)¹³⁶.

Třetí etapa:

Tato etapa navazuje na realizaci expozice a využívá metod a materiálů uvedených v 1. a 2. etapě. Kromě toho se v provozu expozice uplatní přednáškový sál, kde se počítalo s přednáškami, besedami a projekcemi pořádanými na základě časových plánů kulturně výchovné činnosti. Pro odborná shromáždění s větší účastí se počítalo s využitím velkého sálu č. 20¹³⁷.

Počítalo se i s prodejnou publikací, kde základ sortimentu měly představovat publikace k expozici, především katalogy a publikace NM s tematikou navazující na expozici¹³⁸.

5.2 Propagace v průběhu expozice

Propagace expozice pochopitelně probíhala i v jejím průběhu, bohužel se nám, alespoň prozatím, nedostává dostatek materiálů pro její důkladné zdokumentování.

Odborný výklad:

Kromě tištěného výkladu v rámci brožur byla také možnost objednání odborného výkladu s průvodcem, ten bylo možné objednat i přímo k určitému historickému období či události. Vstupné pro školní výpravy á 10,- Kč¹³⁹.

5.3 Ovlivnění dobou vzniku

Ovlivnění dobou vzniku můžeme sledovat zejména v delších propagačních textech, kde je důrazně prezentována úloha dělnické třídy na tvorbě expozice:

„Závěrem je třeba říci, že zásluhu na výsledku práce mají všichni, ať už projektanti rekonstrukce paláce, autoři vlastní expozice, výtvarníci, konzervátoři a restaurátoři, muzejní pracovníci, historici a v neposlední řadě i stovky dělníků, kteří svou poctivou a leckdy mravenčí prací přispěli k zdárnému dokončení historické expozice.“¹⁴⁰

¹³⁶ ANM, SOP HE LP, Libroto, březen 1983, příloha č. 3 – Projekt kulturně-výchovného, osvětového a propagačního využití expozice, s. 4-5, neinventarizováno

¹³⁷ Tamtéž, s. 5

¹³⁸ Tamtéž, s. 6

¹³⁹ ANM, RNM, SVN3 LP, HE NM „Památky naší minulosti“ LP, leták k výstavě, bez data, po září r. 1997, neinventarizováno

¹⁴⁰ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Tvůrci rekonstrukce LP a historická expozice v něm umístěná, 1987 červenec-srpen, s. 2, neinventarizováno

Dále pak osvětový program:

„Po otevření bude v paláci připraven rozsáhlý kulturně-výchovný a osvětový program ve formě přednášek, seminářů, konferencí, historických kroužků i dalších akcí, vycházejících námětově z českých dějin. Zvláštní péče bude věnována doplnění školní výuky dějepisu od základních škol až po školy vysoké.“¹⁴¹

Podrobněji se k plánu kulturně-výchovného, osvětového a propagačního využití expozice vyjadřuje například příloha č. 3 Libreta z března 1983 – Projekt kulturně-výchovného, osvětového a propagačního využití expozice, kde se rozvádí především propagace, osvětové hledisko je zde pouze naznačeno, jedná se převážně o plánované přednášky, proškolení učitelů a průvodců Čedoku¹⁴².

Z tohoto hlediska by dozajisté bylo možno celou expozici rozebrat daleko důkladněji, tuto práci však raději přenechám odborníkům na danou problematiku.

¹⁴¹ ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Tvůrci rekonstrukce LP a historická expozice v něm umístěná, 1987 červenec-srpen, s. 2, neinventarizováno

¹⁴² ANM, SOP HE LP, Libreto, březen 1983, příloha č. 3 – Projekt kulturně-výchovného, osvětového a propagačního využití expozice, neinventarizováno

6. Výstavy, koncerty a další události v LP přímo nesouvisející se Stálou expozicí

Kromě vlastní stálé expozice se v LP konala řada dalších kulturních akcí, jednalo se zejména o výstavy, koncerty vážné hudby a přednášky. Těchto přidružených akcí proběhlo v Lobkovickém paláci opravdu úctyhodné množství.

Každým rokem probíhala řada nejrůznějších dočasných výstav, jejich výběrový seznam se nachází v příloze č. 7 této práce. Tyto výstavy měly nejrůznější zaměření, probíhaly zde výstavy umělecky či řemeslně založené, např. Umělecká řemesla na Slovensku (1987), Harrachovské sklo (1988), Římské umění (1989), Česká loutka (1992), Poslední století hrnčírské výroby bělniny a polokameniny v českých zemích (1994), Umělecké poklady České akademie věd a umění (1996), Obrazy I. V. Raaba (1996), E luma Romane jakhenca – svět očima Romů (1998), atd. Poměrně časté byly výstavy vztahující se k Vánocům: České Vánoce (1989), Vánoce v LP (1990), Hvězda betlémská (1994), Dárek ze Zubří vánoční Praze (1996), atd. Podstatnou část tvořily výstavy věnované významným osobnostem, a to jak českým (Hold českému králi Jiřímu z Poděbrad (1990-1991), Edmund Husserl – zakladatel fenomenologie (1992), Václav Matěj Kramerius – českých knih a novin spisovatel (1994), Michal Vítanovský – osobnost českých dějin (1994), tak světovým - Mozart a Praha (1990-1991), Bachův dům v Eisenachu (1997).

Ještě v roce 2004 se v LP uskutečnilo 286 koncertů.¹⁴³

¹⁴³ ANM, RNM, GŘ, kart. 141/2005-5, Návrh působení NM v LP, neinventarizováno

7. Ukončení expozice

Jak již bylo dříve zmíněno LP byl NM svěřen Hospodářskou smlouvou k dočasnému užívání Kanceláří prezidenta republiky v roce 1987 a byla v něm vybudována HE¹⁴⁴. V roce 2003 byla tato smlouva stále v platnosti, viz dopis Generálního ředitele NM Michala Lukeše č.j.: 386/2003-S, přes „drobné dodatky“ (výše úplaty, změna právního subjektu – zřízení Správy Pražského hradu). NM nebylo vlastníkem objektu, a proto se neúčastnilo sporu mezi Správou Pražského hradu a rodinou Lobkowiczů¹⁴⁵.

Dne 31. května 2002 byl vydán rozsudek o povinnosti vydat nemovitost č. j. -10 C 195/1992 (13 Co 481/2002), ten nabyl právní moci dne 18. listopadu 2002. Na základě tohoto rozhodnutí se vlastníkem Lobkovického paláce stal Martin Lobkowicz¹⁴⁶.

Ve výpisu z katastru nemovitostí se rovněž dočteme o podané žalobě o určení věcného břemene bezplatného užívání bytu v domě čp. 3, kde šlo o určení, že toto břemeno existuje, resp. trvá. Tento žalobní návrh byl podán 18. srpna 2000¹⁴⁷.

LP byl 2. dubna 2003 ze strany Pražského hradu oficiálně předán Lobkowiczům, začátkem daného roku začalo NM jednat s rodinou Lobkowiczů ohledně společného užívání objektu a pokračování nájemní smlouvy¹⁴⁸.

V roce 2006 proběhla náročná demontáž a likvidace stálé historické expozice, která byla umístěna ve dvou patrech Lobkovického paláce. Ten byl v rámci restitučních nároků původních majitelů na základě rozhodnutí soudu o vydání objektu navrácen rodině Lobkowiczů. Při jednáních mezi NM a rodinou Lobkowiczů bylo rozhodnuto, že prostory expozice budou uzavřeny, vyklizeny a navráceny staronovým majitelům k vybudování expozice, prezentující rodinné sbírky¹⁴⁹.

¹⁴⁴ ANM, RNM, GŘ, kart. 302, 2004-2006, I-budovy, Lobkovický palác, č.j. 386/2003-S, neinventarizováno

¹⁴⁵ Tamtéž.

¹⁴⁶ ANM, RNM, GŘ, kart. 302, 2004-2006, I-budovy, Lobkovický palác, výpis z katastru nemovitostí k datu 13.02.2003, neinventarizováno

¹⁴⁷ Tamtéž.

¹⁴⁸ Tamtéž.

¹⁴⁹ Národní muzeum. Výroční zpráva 2006. In: *Výroční zprávy Národního muzea* [online]. Praha: Národní muzeum, 2018 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: http://vyrocnizpravy.nm.cz/files/files/Archiv-VZ/Vyrocnizprava_2006.pdf

Závěr

Předložená práce se zaměřila zejména na problematiku vzniku expozice "Památky národní minulosti" v Lobkovickém paláci, ale také na pozdější vývoj a její zánik. Přináší poznatky především o přípravných činnostech, které předcházely zpřístupnění výstavy, a podkladech, které sloužily k vytvoření expozice, reflektuje také předběžné diskuze týkající se obsahu či umístění expozice a kompetencí jednotlivých zainteresovaných subjektů. Kromě přípravných prací, jimž byla věnována největší pozornost, jsou zde reflektovány i dílčí otázky a detaily, jako je vývoj cen a návštěvnosti, ačkoliv právě tyto záležitosti bylo možné představit jen torzovitě, zejména z důvodu nedostatku dochovaných či přístupných pramenů.

Lze předpokládat, že v následujících letech bude možno tento „úvod do problematiky“ značně rozšířit vzhledem k průběžnému nárůstu zpřístupněných dokumentů, zejména po zpřístupnění fondu n. p. Výstavnictví.

Jak bylo zmíněno již v úvodu, tato práce je spíše letným vhladem či shrnutím dané tematiky v rámci fondu Registratury Národního muzea v Archivu Národního muzea a fondu Ředitelství Národního muzea uloženého tamtéž. V budoucnosti by mělo být možné na tuto práci navázat a rozšířit bádání například o zpracování dílčích otázek, které byly nastíněny již v textu této práce.

Seznam referencí

1. ANM, RNM, GŘ, kart. 141/2005-5, Návrh působení NM v LP, neinventarizováno
2. ANM, RNM, GŘ, kart. 302, 2004-2006, I-budovy, Lobkovický palác, č.j. 386/2003-S, neinventarizováno
3. ANM, RNM, GŘ, kart. 302, 2004-2006, I-budovy, Lobkovický palác, neinventarizováno
4. ANM, RNM, GŘ, kart. 302, 2004-2006, I-budovy, Lobkovický palác, výpis z katastru nemovitostí k datu 13.02.2003, neinventarizováno
5. ANM, RNM, HE, HM 9-1035/88 – informace veřejnosti, 12.9.1988, neinventarizováno
6. ANM, RNM HE, pozvánka na slavnostní prohlídku nově otevřené expozice, 13.7.1987, neinventarizováno
7. ANM, RNM, HE, Protokol o poškození vitríny IV13 z 20. ledna 2006, neinventarizováno
8. ANM, RNM, HE, příloha k protokolu o poškození vitríny IV13 z 20. ledna 2006, neinventarizováno
9. ANM, RNM LP, Dopis adresovaný řediteli Národního muzea RNDr. Adolfu Čejchanovi, CSc. ze 6.11.1983 od Dr. Jiřího Mašína, a jeho příloha – Úvodní scénář historické expozice Národního muzea v Lobkovickém paláci na Pražském hradě – poznámky k výběru exponátů, neinventarizováno
10. ANM, RNM LP, Koncept libreta, nedatováno, neinventarizováno
11. ANM, RNM LP, Koncept technického scénáře, bez data, neinventarizováno
12. ANM, RNM LP, Libreto, 1974, neinventarizováno
13. ANM, RNM LP, Libreto – pracovní verze, 5. 9. 1974, neinventarizováno
14. ANM, RNM, LP, neinventarizováno.
15. ANM, RNM LP, pomocné příručky pro realizaci výstav, fáze průběhu výstavy, neinventarizováno
16. ¹ ANM, RNM LP, pomocné příručky pro realizaci výstav, libreto obsahuje, neinventarizováno
17. ANM, RNM LP, pomocné příručky pro realizaci výstav, neinventarizováno
18. ANM, RNM LP, pomocné příručky pro realizaci výstav, scénář obsahuje, neinventarizováno
19. ANM, RNM LP, Pracovní scénář, 1979, ideový záměr, neinventarizováno
20. ANM, RNM, SVN3 LP, HE NM „Památky naší minulosti“ LP, leták k výstavě, bez data, po září r. 1997, neinventarizováno.
21. ANM, RNM LP, Příloha k úvodnímu scénáři, listopad 1986, neinventarizováno
22. ANM, RNM LP, restaurátorská zpráva – sousoší Čas odhaluje pravdu, 3. listopadu 1986, neinventarizováno
23. ANM, RNM LP, Technický scénář červenec 1984, neinventarizováno
24. ANM, RNM LP, Technický scénář prosinec 1983, neinventarizováno
25. ANM, RNM LP, Úprava Technického scénáře, bez data, neinventarizováno
26. ANM, RNM LP, Úprava Technického scénáře listopad 1986, neinventarizováno
27. ANM, RNM LP, Úvodní scénář srpen 1983, neinventarizováno
28. ANM, RNM LP, Úvodní scénář z roku 1974, neinventarizováno
29. ANM, RNM LP, Úvodní scénář - 2. verze 1982, neinventarizováno
30. ANM, RNM, SVN3 LP, HE NM „Památky naší minulosti“ LP, leták k výstavě, červenec 1997, neinventarizováno
31. ANM, RNM SVN 3, LP, dohody o kulturní spolupráci 1984–1991, dohoda mezi NM a ARD o zapůjčení HE LP pro účely natáčení filmu o historii Prahy, 9.10.1990, neinventarizováno

32. ANM, RNM SVN 3, LP, dohody o kulturní spolupráci 1992-1994, dohoda mezi NM a ČT o pronájmu velkého sálu LP pro účely natočení pořadu „O hudbě a s hudbou“, 6.5.1992, neinventarizováno
33. ANM, RNM, SVN3 LP, HE NM „Památky naší minulosti“ LP, leták k výstavě, bez data, po září r. 1997, neinventarizováno
34. ANM, SOP HE LP, Hospodářská smlouva č. 114/83/dod. 3, mezi NM a n. p. Výstavnictví, uzavřeno 28. 10, 1983, neinventarizováno
35. ANM, SOP HE LP, Jednání s F. Martínkem, vedoucím oddělení konzervační a reprodukční techniky SÚA, neinventarizováno
36. ANM, SOP HE LP, korespondence číslo: K 15 486/83 – VI/3, MK ČSR – Miloš Chvalina adresováno NM, 26. října 1983, neinventarizováno
37. ANM, SOP HE LP, Libreto, březen 1983, neinventarizováno
38. ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Na základě pověření ministerstvem kultury ČSR a ve spolupráci s Kanceláří prezidenta ČSSR dokončuje Národní muzeum v Praze v těchto dnech dlouho připravovanou expozici v nově rekonstruovaném LP na Pražském hradě, 1987 červenec-srpen, neinventarizováno.
39. ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Stavební vývoj LP, 1987 červenec-srpen, neinventarizováno
40. ANM, SOP HE LP, Památky národní minulosti – historická expozice Národního muzea v LP, Tvůrci rekonstrukce LP a historická expozice v něm umístěná, 1987 červenec-srpen, neinventarizováno
41. ANM, SOP HE LP, plnění plánu hlavních úkolů NM, interní dokument, ředitelství HM – Johnová, 30. 6. 1983, neinventarizováno
42. ANM, SOP HE LP, pozvánka na setkání novinářů u příležitosti otevření stálé expozice v LP, neinventarizováno
43. ANM, SOP HE LP, Smlouva č. II. pro pana Martínka, SÚA, neinventarizováno
44. ANM, SOP HE LP, Zápis z porady o expozici české státnosti v LP, 31. ledna 1984, neinventarizováno
45. ANM, SOP HE LP, Žádost o zhotovení faksimilií ze dne 4. července 1977 zasláná ředitelkou HM – NM Helenou Johnovou řediteli Státního ústředního archivu, neinventarizováno
46. ANM, SVN 3, LP, cizojazyčné výklady k expozici, neinventarizováno
47. KOČÍ, Josef a Vlastimil VONDRUŠKA. *Památky národní minulosti: katalog historické expozice Národního muzea v Praze v Lobkovickém paláci*. V Praze: Národní muzeum, 1989
48. Lobkowiczský palác. *Lobkowicz* [online]. [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20120808085113/http://www.lobkowicz.cz/Lobkowiczky-palac-123.htm>.
49. Národní archiv–Výstavnictví, Praha. *Badatelna.eu* [online]. LemonBone, 2019 [cit. 2019-08-06]. Dostupné z: <http://www.badatelna.eu/fond/1986/>.
50. Národní muzeum. Výroční zpráva 2005. In: *Výroční zprávy Národního muzea* [online]. Praha: Národní muzeum, 2018 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: http://vyrocni-zpravy.nm.cz/files/files/Archiv-VZ/Vyrocnizprava_2005.pdf
51. Národní muzeum. Výroční zpráva 2006. In: *Výroční zprávy Národního muzea* [online]. Praha: Národní muzeum, 2018 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: http://vyrocni-zpravy.nm.cz/files/files/Archiv-VZ/Vyrocnizprava_2006.pdf
52. RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75.
53. RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Dopis adresovaný prezidentu ČSSR Ludvíku Svobodovi, 26. dubna 1968.

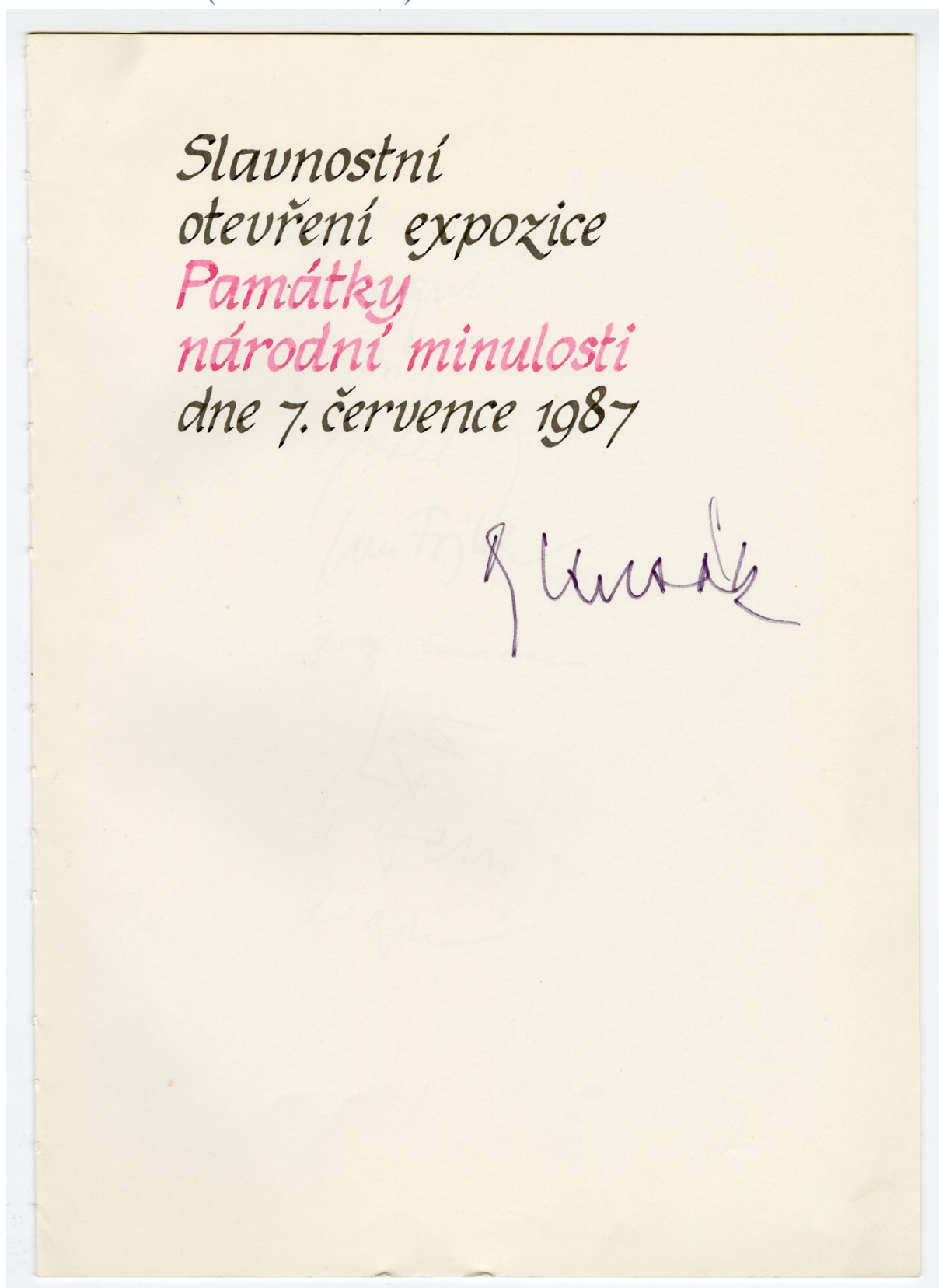
54. RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Dopis adresovaný řediteli NM Denksteinovi, 12. května 1968.
55. RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, č.j. 139/69-HM, adresováno KPR, 30.dubna 1969
56. RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Návrh na umístění HM NM v prostorách Pr. hradu, 28. července 1965
57. RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Památková a musejní sekce navrhuje, 31. května 1957.
58. RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Památník dějin československého lidu, vypracování naplně Jiřských klášterů na základě usnesení Ideové rady z 14. prosince 1960.
59. RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Zápis o 1. poradě pro uspořádání historického muzea na pražském hradě, 4. března 1952.
60. RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Zápis o usnesení ideové komise pro Památník československých dějin, 16. února 1961.
61. RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Zápis z porady užší komise památkové a musejní sekce, 24. května 1957.
62. RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Záznam z porady, D III 10403/54-69, 6. března 1969.
63. RNM, ŘHM (HM0), inv. č. 75, Žádost o přezkoumání tohoto návrhu, 1967?
64. STEHLÍK, Michal. Výroční zpráva 2003. In: *Výroční zprávy Národního muzea* [online]. Praha: Národní muzeum, 2018, 31.5.2004 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: <http://vyrocniizpravy.nm.cz/archiv/>

Seznam příloh

1. Návštěvní kniha – slavnostní otevření expozice „Památky národní minulosti“ (7. července 1987)
2. Pozvánka ke slavnostní prohlídce nově otevřené expozice (13. července 1987)
3. První vstupenka ze dne otevření, další vstupenky
4. Informační brožura
5. Plán Prahy s vyznačením muzejních budov
6. Plakáty k expozici „Památky národní minulosti“
7. Výběrový seznam výstav v LP 1987-2000 a 2003

Přílohy

1. Návštěvní kniha – slavnostní otevření expozice „Památky národní minulosti“ (7. července 1987)

Sie können stolz sei
auf die gelungenen
Präsentationen und
Kerkerisierung!

11. September 87

Heine Heine
mangel Tisch
zu legen

Konrad
Ordnung
Helga Peterlik

1. 9. 87

Kemping'

С огромным интересом ознакомился
с музеем, который разбит в стране
миллионами.

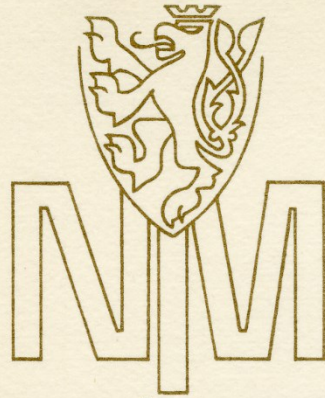
Ваши усилия
18/11/82 Мухоморов

Nagy becsületet tett szám a nemzet történelmének
ezen kiváló műgonddal összedolgozott emlékeztetője-
ménye. Gratulálék az alkotásnak.

87. 08. 24.

Dr. Péter László
az MSZMP KB titkára

2. Pozvánka ke slavnostní prohlídce nově otevřené expozice (13. července 1987)

NÁRODNÍ MUZEUM V PRAZE NOSITEL
ŘÁDU REPUBLIKY

dovoluje si Vás pozvat
ke slavnostní prohlídce
nově otevřené
historické expozice

PAMÁTKY NÁRODNÍ MINULOSTI

/ OD PŘÍCHODU SLOVANŮ DO ROKU 1848 /

v pondělí 13. července 1987
ve 13 hodin v Lobkovickém paláci
na Pražském hradě

Generální dodavatel: Výstavnictví, n.p., Praha nositel Řádu práce

3. První vstupenka ze dne otevření, další vstupenky

11000

**NÁRODNÍ
MUZEUM
V PRAZE**

HISTORICKÁ
EXPOZICE
LOBKOVICKÝ
PALÁC

VSTUPENKA 2,50 KčS

* 003862

KONTROLNÍ ÚTRŽEK

NÁRODNÍ MUZEUM V PRAZE
HISTORICKÁ EXPOZICE LOBKOVICKÝ PALÁC

PAMÁTKY NÁRODNÍ MINULOSTI

HISTORICKÁ EXPOZICE NÁRODNÍHO MUZEA V PRAZE, NOSITELE ŘÁDU REPUBLIKY

LOBKOVICKÝ PALÁC

Návštěva nové historické expozice Národního muzea v Praze v Lobkovickém paláci Pražského hradu by pro Vás měla být nejen pozvánkou do naší národní minulosti, zároveň však i pozvánkou k návštěvě nového místa pro setkání s vědou a kulturou.

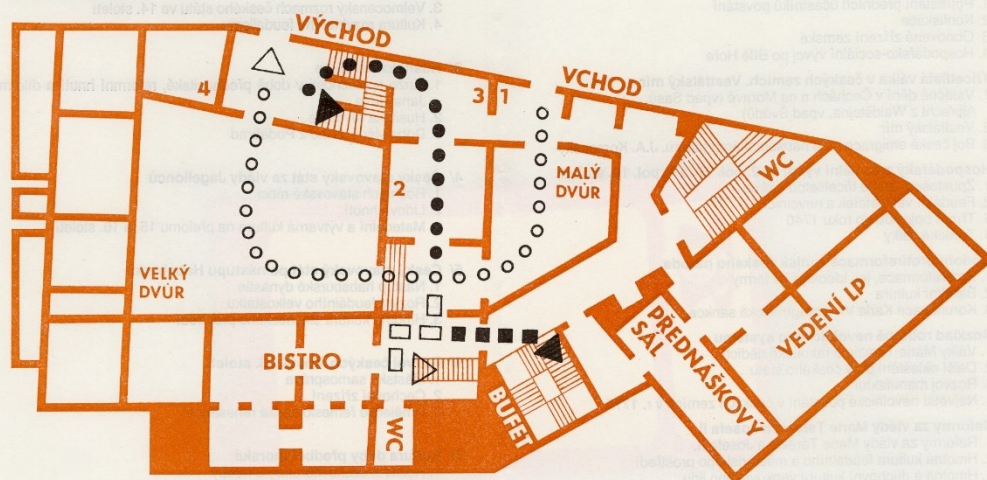
Chtěli bychom, abyste se do kultivovaného prostředí Lobkovického paláce rádi znovu vraceli, a proto si Vám dovoluujeme předložit skromného pomocníka, který by Vás orientoval v celém objektu.

Poté, co si odložíte v šatně a navštívíte prodejnu publikací, můžete pokračovat hlavním schodištěm do druhého patra, kde začíná prohlídka historické expozice, nebo, zpátky vlevo od vchodu, shlédnout expozici dějin Lobkovického paláce v suterénu, navštívit některou z příležitostných výstav a akcí ve velkém sále, ke kterému Vás do 1. patra dovede nové schodiště, či v přízemí, v malém přednáškovém sále, se zúčastnit některé z připravovaných vědeckých, osvětových nebo kulturních akcí.

A až si budete chtít odpočinout a potěšit se pohledem na panorama Prahy historické i současné, poseďte v bistru Lobkovického paláce s terasou.

Přejeme si, abyste si od nás odnášeli krásné zážitky a zveme Vás k návštěvě všech našich akcí.

PŘÍZEMÍ

- ● ● ● ● PAMÁTKY NÁRODNÍ MINULOSTI
EXPOZICE VE 2. A 1. PATŘE
- □ □ □ DĚJINY LOBKOVICKÉHO PALÁCE
EXPOZICE V SUTERÉNU
- ■ ■ ■ ■ VELKÝ SÁL
V 1. PATŘE

- 1/ POKLADNA
- 2/ ŠATNA
- 3/ PRODEJNA
PUBLIKACÍ
- 4/ VRÁTNICE

10/ Důsledky porážky na Bílé Hoře

1. Potrestání předních účastníků povstání
2. Konfiskace
3. Obnovené zřízení zemské
4. Hospodářsko-sociální vývoj po Bílé Hoře

11/ Třicetiletá válka v českých zemích. Vestfálský mír

1. Válečné dění v Čechách a na Moravě (vpád Sasů, Albrecht z Waldštejna, vpád Švédů)
2. Vestfálský mír
3. Boj české emigrace proti habsburskému táboru. J.A. Komenský

12/ Hospodářský a sociální vývoj ve 2. pol. 17. a 1. pol. 18. století

1. Zpustošení země třicetiletou válkou
2. Feudální velkostatek a nevolnictví
3. Třídní boje lidu do roku 1740
4. Turecké války

13/ Období protireformace a útlak českého národa

1. Protireformace, její ideologické formy
2. Barokní kultura
3. Korunovace Karla VI. a pragmatická sankce

14/ Rozklad robní nevolnického systému

1. Války Marie Terezie o rakouské dědictví
2. Další okleštění práv českého státu
3. Rozvoj manufaktur
4. Největší nevolnické povstání v českých zemích v r. 1775

15/ Reformy za vlády Marie Terezie a Josefa II.

1. Reformy za vlády Marie Terezie a Josefa II.
2. Hmotná kultura feudálního a měšťanského prostředí
3. Hmotná a duchovní kultura venkovského lidu

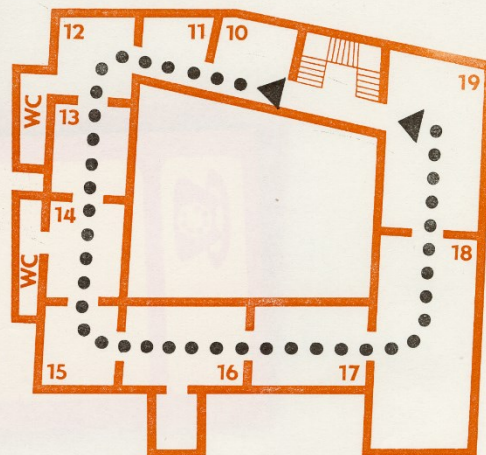
16/ Počátky a rozvoj národního obrození do 30. let 19. století

1. Ohlasy francouzské buržoazní revoluce a napoleonských válek v Čechách, pobýty ruských vojsk
2. Václav Matěj Kramerius. České expedice a noviny
3. Počátky českého divadla
4. Česká hudební kultura
5. Vlastenecké dějepiscectví a jazykověda

17/ Rozvoj vědy a průmyslové výroby v 1. pol. 19. století

1. Počátky a rozvoj průmyslové revoluce
2. Rozvoj vědy
3. Rozvoj potravinářského a textilního průmyslu

1. PATRO

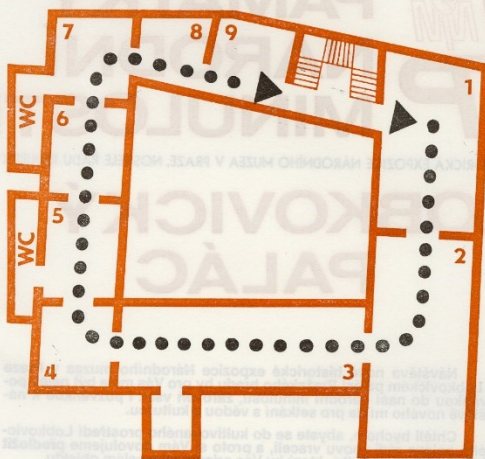
18/ Rozvoj národního hnutí v době předběžné, buržoazní revoluce

1. Rozvoj české národní kultury; literatura, divadlo, hudba
2. Společenský život českého měšťanstva
3. Revoluční rok 1848

19/ Politická a společenská emancipace českého národa

1. Úloha radikálních demokratů a pozitivní výsledky revoluce 1848-1849
2. Zrušení poddanství a nástup proletariátu

2. PATRO

1/ Od počátku historického osídlení do konce 12. století

1. Keltské, zásah římské kultury, germánské osídlení
2. Příchod Slovanů a předvelkomoravský vývoj
3. Velkomoravská říše
4. Počátky a raný vývoj státního života v Čechách a na Moravě

2/ Český středověký stát ve 13. a 14. století

1. Hospodářský vzestup českých zemí v době posledních Přemyslovců
2. Český stát ve 13. století

3. Velmocenský rozmach českého státu ve 14. století
4. Kultura rozvinutého feudalismu

3/ Husitská revoluce

1. Krize společnosti v době předhusitské, reformní hnutí a dílo mistra Jana Husa
2. Husitská revoluce
3. Doba vlády Jirího z Poděbrad

4/ Český stavovský stát za vlády Jagellonců

1. Rozmach stavovské moci
2. Lidové hnutí
3. Materiální a výtvarná kultura na přelomu 15. a 16. století

5/ Český stavovský stát po nástupu Habsburků

1. Nástup habsburské dynastie
2. Rozvoj feudálního velkostatku
3. Hmotná kultura šlechtického prostředí

6/ Rozvoj českých měst v 16. století

1. Městská samospráva
2. Cecharní zřízení
3. Umělecké řemeslo české renesance

7/ Kultura doby předbělohorské

1. Rozkvět české literatury a hudby
2. Přírodní vědy
3. Výtvarná kultura

8/ Vyvrcholení mocenských a náboženských rozporů před Bílou Horou

1. Boj stavů proti habsburskému absolutismu
2. Konflikty českého protestantismu s nastupující protireformací

9/ České stavovské povstání

1. Průběh povstání v letech 1618 – 1620
2. Bílá Hora

5. Plán Prahy s vyznačením muzejních budov

2 LOBKOVICKÝ PALÁC
Jiřská 3, Praha 1 - Hrad

1 NÁRODNÍ MUZEUM V PRAZE, nositel Řádu republiky, Vítězného února 74, Praha 1

6 MUZEUM TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Ujezd 40, Praha 1 - Malá Strana

3 NÁPRSTKOVÉ MUZEUM
Betlémské náměstí 1, Praha 1 - Staré Město

7 DVORÁKOVÉ MUZEUM
Ke Karlovu 20, Praha 2

4 SMETANOVÉ MUZEUM
Novotného lávka 1, Praha 1 - Malá Strana

8 BERTRAMKA
Praha 5 - Smíchov

5 NÁRODOPISNÉ MUZEUM
Petřinské sady 97-98, Praha 5 - Smíchov

9 MUZEUM HUDEBNÍCH NÁSTROJŮ
Velkopřevorské nám. 4, Praha 1

6. Plakáty k expozici „Památky národní minulosti“

NÁRODNÍ MUZEUM * HISTORICKÁ EXPOZICE * LOBKOVICKÝ PALÁČ

N A T I O N A L
M U S E U M

LOBKOWICZ * PALACE * LOBKOWITZ
HISTORICAL * EXPOSITION * HISTORISCHE

PAMÁTKY NÁRODNÍ MINULOSTI
Nejrozsáhlejší muzejní expozice o českých dějinách, obsahuje téměř 2.000 unikátních hmotných, písemných i obrazových památek vědy, kultury a umění našich předků. V 18-ti sálech postupně projdete významnými obdobími naší minulosti od 4. do 19. století. Expozice se tak stává otevřenou učebnicí dějepisu, kdy mnohé z předmětů, které dobře znáte z učebnic a rozličných publikací, můžete v našem muzeu spatřit na vlastní oči.
Otevřeno denně kromě pondělí od 9 do 17 hodin.

MONUMENTS OF THE NATIONAL PAST
The biggest historical exposition in the Czech Republic devoted to the Czech history from the ancient times until the 1848 revolution which displays nearly 2.000 unique exhibits.
Open Tuesday to Sunday from 9 a.m. until 5 p.m.

DENKMÄLER DER VERGANGENHEIT
Die ständige Ausstellung im Lobkowitz-Palais auf der Prager Burg ist die größte historische Exposition. Sie umfasst etwa 2.000 Exponate aus dem Zeitraum seit dem Einzug der Slaven auf unseres Gebiet bis zum Jahr 1848.
Geöffnet täglich 9⁰⁰ - 17⁰⁰, ausser Montag

PRAGUE CASTLE * PRAGER BURG

JÍŘSKÁ 3 * PRAŽSKÝ HRAD

HISTORICKÁ EXPOZICE NM LOBKOVICKÝ PALÁČ NA PRAŽSKÉM HRADĚ

Navštivte Národní muzeum v Praze

Expozice "Památky národní minulosti", otevřená v Lobkovickém paláci na Pražském hradě, je největší a nevyzpytatelnější historickou expozicí zapsanou po II světové válce v Čechách. Obsahuje na 2000 exponátů z období od příchodu Slovanů do roku 1848. Vystaveny jsou včetně, převážně originální exponáty: Shlednout zde lze české korunační klenoty, velkomoravské šperky, píšbu knížete Václava, nejstarší české mince, gotická vyřábná díla, soubor husitáckých zbraň, rukopis Mistra Jana Husa, iluminované rukopisy, řád Zlatého rouna pana Václava z Rožmberka, med káta Mydláre, barokní malby a plastiky, šperky, keramiky, sklo, nábytek, doklady českého národního obrození i předměty z revolučního roku 1848.

Otevřeno denně kromě pondělí
od 9.00 do 17.00 hod.

Besuchen Sie das Nationalmuseum in Prag

Die Exposition "Denkwürdigkeiten der nationalen Vergangenheit", die im Lobkowitz-Palais auf der Prager Burg eröffnet wurde, ist die größte und bedeutungsvollste historische Exposition, die nach dem II Weltkrieg in Böhmen eröffnet wurde. Sie umfasst etwa 2.000 Exponate aus dem Zeitraum seit dem Einzug der Slaven auf unseres Gebiet bis zum Jahr 1848. Es werden hier überwiegend Originalexponate ausgestellt: die böhmischen Krönungskleinodien, echte grossmährische Schmuckstücke, die ältesten böhmischen Münzen, gotische bildende und plastische Kunstwerke, ein Manuskript von Meister Jan Hus, Urkunden, Schmuckstücke, illuminierte Manuskripte, der Orden des Goldenen Vlieses von Wilhelm von der Rose, Barockmalereien und Plastiken, Belege der tschechischen nationalen Wiedergeburt und Gegenstände aus dem Revolutionsjahr 1848.

Geöffnet täglich 9.00 - 17.00, ausser Montag

Visitez le Musée National à Prague

L'exposition "Les Souvenirs du passé national", ouverte au Lobkowitz au château de Prague, est la plus grande et la plus importante exposition en Bohême après la deuxième guerre mondiale. Elle présente presque 2000 objets de l'époque de l'arrivée des Slaves, jusqu'à 1848. Dans l'exposition il y a des objets originaux de l'importance supérieure. Vous y pouvez voir les joyaux de la couronne de Bohême, des bijoux de la Grande Moravie, les plus anciennes monnaies tchèques, le diadème princier du 12ème siècle, des oeuvres gothiques de l'art plastique, le manuscrit du Maître Jean Hus, des chartes, bijoux, des manuscrits illuminés, l'ordre du Toison d'or de Guillaume de Rosenberg, des peintures de style baroque, des documents de la renaissance nationale et des objets de l'année révolutionnaire 1848.

Ouvert chaque jour 9.00 - 17.00
excepté lundi

Visit the National Museum in Prague

The exhibition "Relics of the National Past", opened in the Lobkowitz Palace at the Prague Castle, is the largest and most significant historical exhibition opened since the 2nd World War. It contains approximately 2000 exhibits from the period of coming of the Slavs to our territory until 1848. The exhibits, mostly originals are the Czech coronation jewels, Great Moravian jewels, the oldest Czech coins, gothic works of art, a manuscript of Master Jan Hus, documents, jewels, illuminated manuscripts, the order of The Golden Fleece of William of Rosenberg, baroque paintings and sculptures, documents of the Czech National Revival and objects from revolutionary year 1848.

Open Tuesday-Sunday 9.00 a.m. - 5.00 p.m.
Closed Mondays

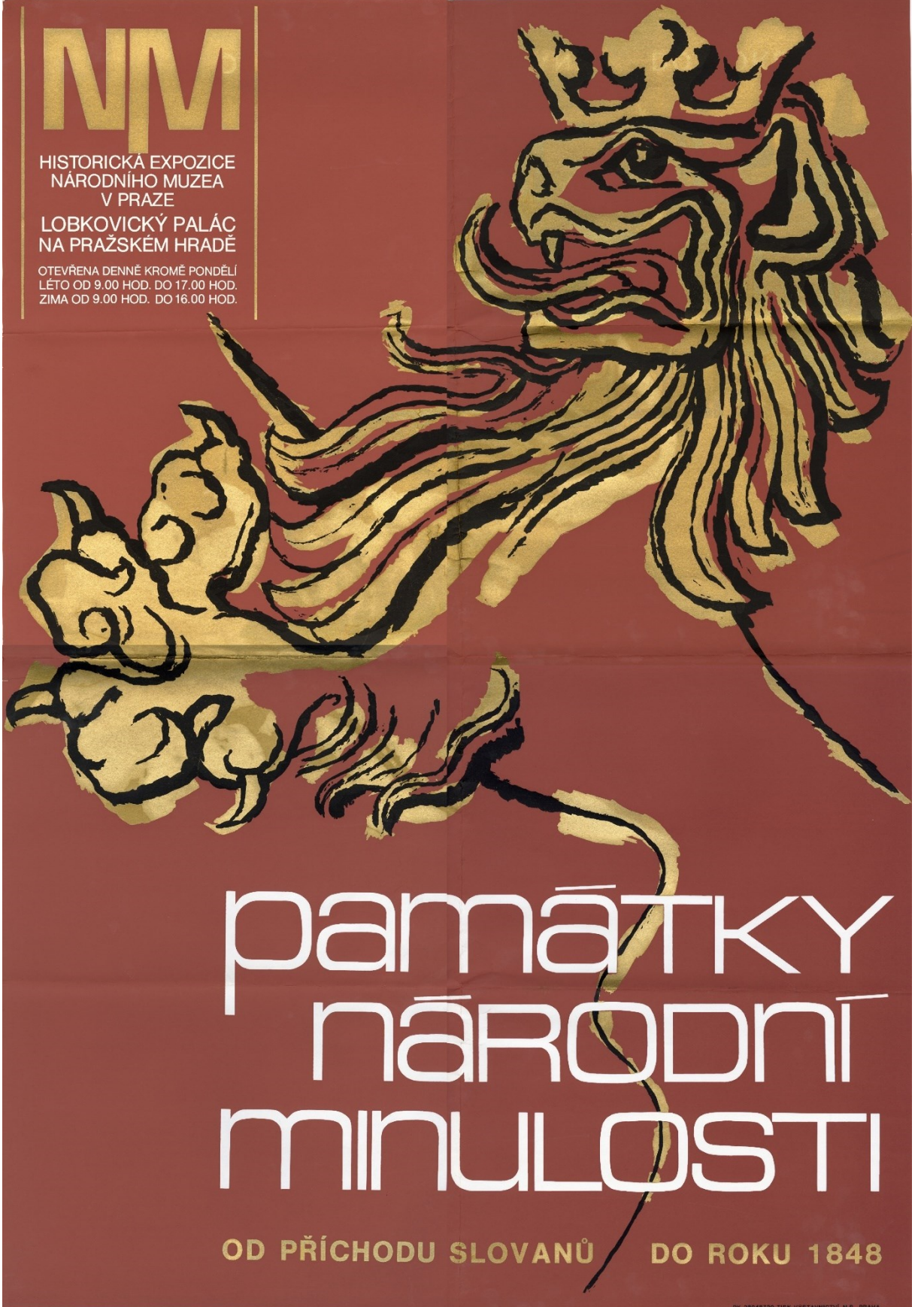
Tisk z dodané předlohy provedlo Rank Xerox Copy Centre firmy Campbell, Ověnecká 19, Praha 7. Tel. 02 - 37 24 03, 37 83 42, Fax 02 - 311 28 41.

NM

HISTORICKÁ EXPOZICE
NÁRODNÍHO MUZEA
V PRAZE

LOBKOVICKÝ PALÁC
NA PRAŽSKÉM HRADĚ

OTEVŘENA DENNĚ KROMĚ PONDĚLÍ
LÉTO OD 9.00 HOD. DO 17.00 HOD.
ZIMA OD 9.00 HOD. DO 16.00 HOD.

památky národní minulosti

OD PŘÍCHODU SLOVANŮ DO ROKU 1848

DK 28048720 TISK VYSTAVOVATELŮ N.P. PRAHA

PAMÁTKY NÁRODNÍ MINULOSTI

Nejrozsáhlejší muzejní expozice o českých dějinách, obsahuje téměř 2.000 unikátních hmotných, písemných i obrazových památek vědy, kultury a umění našich předků. V 18-ti sálech postupně projdete významnými obdobími naší minulosti od 4. do 19. století. Expozice se tak stává otevřenou učebnicí dějepisu, kdy mnohé z předmětů, které dobře znáte z učebnic a rozličných publikací, můžete v našem muzeu spatřit na vlastní oči.

Otevřeno denně kromě pondělí od 9 do 17 hodin.

MONUMENTS OF THE NATIONAL PAST

The biggest historical exposition in the Czech Republic devoted to the Czech history from the ancient times until the 1848 revolution which displays nearly 2.000 unique exhibits.

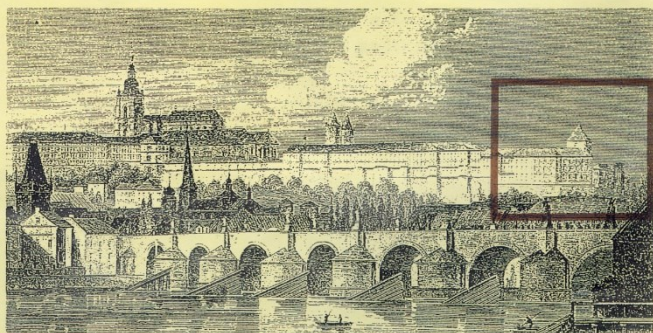
Open Tuesday to Sunday from 9 a.m. until 5 p.m.

DENKMÄLER DER VERGANGENHEIT

Die ständige Ausstellung im Lobkowitz-Palais auf der Prager Burg ist die grösste historische Exposition. Sie umfasst etwa 2.000 Exponate aus dem Zeitraum seit dem Einzug der Slawen auf unseres Gebiet bis zum Jahr 1848.

Geöffnet täglich 900 - 1700, ausser Montag

PRAGUE CASTLE * PRAGER BURG

JIRSKÁ 3 * PRAŽSKÝ HRAD

7. Výběrový seznam výstav v LP 1987-2000¹⁵⁰ a 2003¹⁵¹:

1987

- Umělecká řemesla na Slovensku
- Tradice a avantgarda v sovětském divadle
- Textilie z hrobu kněžny Libuše
- Český a slovenský lid ve fotografiích národopisců

1988

- Výtvarný projev v pravěku
- Poklady archivu české koruny
- Harrachovské sklo

1989

- České Vánoce
- Římské umění
- Velká francouzská revoluce a české země

1990-1991

- Obrázky na skle
- Drahý kámen a šperk
- Lidové čepice a klobouky v Rakousku
- Vánoce v LP
- Holt českému králi Jiřímu z Poděbrad
- Česká lidová výšivka
- Obrazy J. M. Valesca ve sbírkách NM
- Mozart a Praha

1992

- Keramika velkého ohně
- České kvarteto
- Česká loutka

¹⁵⁰ ANM, RNM LP, neinventarizováno

¹⁵¹ STEHLÍK, Michal. Výroční zpráva 2003. In: *Výroční zprávy Národního muzea* [online]. Praha: Národní muzeum, 2018, 31.5.2004 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: <http://vyrocnizpravy.nm.cz/archiv/>

- Vějíře
- Život je sen – kresba a grafika A. Kokocinského
- Ručně vyráběné knihy a hry v Japonsku
- Edmund Husserl – zakladatel fenomenologie
- Krkonošské Vánoce
- Z pokladu Vyšehradské kapituly
- Tereza Stolzová a Guiseppe Verdi
- 25 let Lyry Pragensis

1993

- Čas Velikonoc
- Pražské jaro ve fotografii Viktora Kronbauera a český hudební plakát
- Panna Maria Divotvůrkyně
- Česká sportovní medaile a sportovní plakát
- Ludmila Kaprasová – Enviroment
- Sv. Jan Nepomucký a Vyšehradská kapitula
- Lidové masky české zimy
- Móda doby empiru
- Medaile a mince v užitém umění

1994

- Václav Matěj Kramerius – českých knih a novin spisovatel
- Antonín Kašpar – sochy
- Umělci Sokolu
- Poslední století hrnčířské výroby bělniny a polokameniny v českých zemích
- Michal Vitanovský – osobnost českých dějin
- Každá žena pořádná ...
- Hvězda betlémská
- Vůně doby – Guerlain
- Bratři Škorpilové a bulharská historická věda
- Erwin Schulhoff a hudební Avantgarda
- Krajka, výšivka, tapisérie
- Rukopisy, inkunábule a vzácné listy z knihovny Vyšehradské kapituly
- Josef Hlávka (1831-1908)

1995

- Památníky aneb štambuchy, to jest alba amicorum
- O sportech a kratochvích středověké Evropy
- Vojtěch Cinybulk, grafik a scénograf
- Vincenz Maschek
- En ten tiky dva špalíky
- Německé bibliofilské tisky
- Bulharský lidový oblek a šperk
- Ctibor Tovačovský z Cimburka
- Rudi Lorenz – hapestetika
- Královská kolegiální kapitula sv. Petra a Pavla na Vyšehradě – 925 let

1996

- Anglie a Čechy – staletí kontaktů a poznávání
- Jaroslav Huřa – Pocta Plečnkovi
- Z díla Bedřicha Freurteina
- Gisela Šabóková – kresba, drát, stabilita
- Karel Čapek – fotografie – fragmenty II.
- Smím prosit?
- Shakespeare na středověkých jevištích mezi dvěma válkami
- Poslouchejte mládenci a panny ... aneb o české písni kramářské
- Umělecké poklady České akademie věd a umění
- Obrazy I. V. Raaba
- Cítery v Čechách, na Moravě a ve Slezsku
- Osudný krok Jana Masaryka
- Mapa J. A. Komenského
- Dárek ze Zubří vánoční Praze

1997

- Dva poutníci – H. Bosh a J. A. Komenský
- Giampiero Podesta
- Plazmochemická konzervace v archeologii
- Od Komenského k Zamenhofovi
- Výšivky z venkovských kostelů 17. a 18. st.

- Toulouse – město mládí a historie objektivem RNDR. Josefa Voříška
- Poklad sv. Eligia
- Spi dět'átko, spi
- Chorvatský divadelní plakát
- Bulharský folklór
- V zajetí harému
- Bachův dům v Eisenachu
- Český a čsl. plakát

1998

- Z odkazu Ludmily Jiřincové Národnímu muzeu
- Casanova v Čechách
- Nejstarší kolky na území českých zemí
- 800 let srbského kláštera Hilandar
- Z galerie královské kolegiální kapituly na Vyšehradě
- Bárta – Letem československým Světem
- K 80. výročí vzniku Československé republiky a čs. Letectví
- E luma Romane jakhenca – svět očima Romů

1999

- Masky, démoni, šaškové
- Josef Braun – fotografie 1901–1910
- Vlastimil Rada dětem
- Filip II. A jeho doba
- Architekt Josef Mocker a kapitula vyšehradská
- František kardinál Tomášek 100 let od narození
- 120 let krajkářské školy
- Mexické dobrodružství Maxmiliána Habsburského

2000

- Me tibi dedico
- Paní Masaryková
- Sportovní medaile
- Zdeněk Fibich

- Zachráněné poklady Vyšehradské kapituly
- Palné zbraně
- Vázal Josef Brousek v Unhošti
- Tvorba sochaře Ladislava Šalouna
- Historie českého didaktického obrazu¹⁵²

2002

- Muž, který věřil, že najde svoji hvězdu - M. Rychlíková, 2002 – 5. 1. 2003, přízemní sál

2003

- Vlastně malý zázrak, J. Langhammerová, 30. 1. 2003 - 27. 4. 2003, přízemní sál
- International Book Illustration Prague, 5. 5. – 31. 5. 2003, přízemní sál
- Čáry na sněhu, H. Havránková, 6. 11. 2003 – 28. 2. 2003, přízemní sál
- České zpěvy vánoční, M. Rychlíková, 20. 12. 2002 – 23. 2. 2003, velký sál
- Poklady Sicílie, M. Lička, 13. 3. – 20. 4. 2003, velký sál
- 50 let Tyršova muzea TVS, K. Štursová, 26. 6. 2003 – 31. 8. 2003, velký sál
- Vranovská kamenina, M. Rychlíková, 25. 9. 2003 - 31. 12. 2003, velký sál
- Barokní sklo/Baroque Glass, M. Mádl, 9. 9. 2002 - 5. 1. 2003, kaple¹⁵³

2005

- Miniaturní a drobné portréty ze sbírek Národního muzea, L. Sršeň, 15. 10. 2004 – 17. 4. 2005
- Třešňové květy a příběh prince Gendžiho (Zapůjčeno ze soukromých sbírek v Japonsku), odborná spolupráce A. Kraemerová, 16. 6. – 31. 7. 2005•
- Salon české scénografie (ve spolupráci s Divadelním ústavem), V. Koubská, 1. 9. – 15. 10. 2005
- Olympijská mozaika, H. Havránková, 2. 12. 2005 – 12. 3. 2006, výstava ve spolupráci s Českým olympijským výborem
- Emblemata, L. Antonín, duben–červen, kaple¹⁵⁴

¹⁵² ANM, RNM LP, neinventarizováno

¹⁵³ STEHLÍK, Michal. Výroční zpráva 2003. In: *Výroční zpráva Národního muzea* [online]. Praha: Národní muzeum, 2018, 31.5.2004 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: <http://vyrocnizpravy.nm.cz/archiv/>

¹⁵⁴ Národní muzeum. Výroční zpráva 2005. In: Výroční zprávy Národního muzea [online]. Praha: Národní muzeum, 2018 [cit. 2019-08-19]. Dostupné z: http://vyrocnizpravy.nm.cz/files/files/Archiv-VZ/Vyrocnizprava_2005.pdf